

Årsanalys 2022

Grundskolenämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
Verksamhetens utveckling.....	5
Förvaltningens åtagandeplan läsår 2021/2022	5
Pedagogiskt utvecklingsarbete och elevhälsoarbete.....	7
Utbildningar och insatser för att säkra kompetensförsörjningen.....	9
Likvärdiga och ändamålsenliga lokaler och trygga skolgårdar.....	9
Arbetet med kapacitetsplanering, skolplacering och skolskjuts.....	10
Utveckling av stödjande digitala strukturer och system	11
Domstolsbeslut och nationella beslut som påverkat nämndens verksamhet	12
Grunduppdraget.....	15
Kommunfullmäktigemål: Analys av mandatperioden.....	16
Målområde - Utbildning och arbete.....	16
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad ska verka för att en större andel elever ska fullfölja en gymnasieutbildning inom 4 år.....	16
Målområde - Stadsutveckling och klimat.....	19
Kommunfullmäktigemål - Malmö ska vara en föregångare när det gäller minskade utsläpp av växthusgaser.....	19
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad ska genom planeringen av staden verka för minskad segregation.....	21
Målområde - Trygghet och delaktighet.....	22
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad ska verka för att öka skyddsfaktorer och minska riskfaktorer i barns och ungas olika livsmiljöer.....	22
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad ska verka för en god etablering för nyanlända, stärka delaktigheten och den sociala sammanhållningen med ett särskilt fokus på svenska språket.....	24
Målområde - En god organisation.....	26
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad ska vara en attraktiv arbetsgivare genom att säkerställa en god arbetsmiljö och trygga anställningar.....	26
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad ska säkerställa en god kompetensförsörjning.....	28
Kommunfullmäktigemål - Fler Malmöbor, besökare och samhällsaktörer ska uppleva att Malmö stad levererar en god och likvärdig service genom hög tillgänglighet, professionellt bemötande, rätt kompetens samt genom att ligga i framkant i den digitala utvecklingen	30
Redovisning av budgetuppdrag	32
Målområde - Utbildning och arbete.....	32
Målområde - En god organisation.....	33
Ekonomisk utveckling under året.....	35
Budgetavvikelse	35
Verksamhetsmått.....	35
Analys av avvikelse i förhållande till nämndens driftbudget.....	36
Ekonomiska konsekvenser av coronapandemin.....	43
Analys av avvikelse i förhållande till nämndens investeringsram.....	44

Förväntad utveckling kommande år	46
Resultaträkning.....	48
Riktade statsbidrag och övriga bidrag.....	49
Särskild fråga från kommunstyrelsen	51

Sammanfattning

Måluppfyllelsen i årskurs 9 och behörighet för gymnasiala studier

Mellan läsåren 2016/2017 och 2020/2021 ökade andelen elever i årskurs 9 varje läsår. Under den här perioden ökade även det genomsnittliga meritvärdet i årskurs 9 och andelen elever med behörighet för gymnasiala studier. Även skillnaden mellan den femtedel elever med högst respektive lägst meritvärde minskade. De senaste årens resultat tyder på att elevernas resultat stabiliserat sig på en nivå runt 80 procent och däröver avseende behörighet för gymnasiala studier. Analysen till vad det senaste läsårets resultat kan bero på har genomförts på olika nivåer i organisationen. En trolig förklaring till nedgången av andelen behöriga elever för gymnasiala studier, anses ligga i de förändrade förutsättningar som fanns för undervisningen under pandemin för dessa elever under merparten av deras högstadietid. Sammantaget är förvaltningens bedömning att avgångseleverna läsåret 2021/2022 haft sämre förutsättningar att nå målen än vad de tidigare avgångseleverna hade under de föregående läsåren.

De största utmaningarna kräver långsiktigt utvecklingsarbete

Grundskoleförvaltningens åtagandearbete under året bedöms ha haft en positiv inverkan på både verksamhet och resultat, även om mycket arbete kvarstår. Under läsåret 2021/2022 har förvaltningen arbetat med fyra utvecklande åtaganden om ett sammanhållet styr- och ledningssystem för varje elevs bästa skola, kompetensförsörjning samt inom ämnena matematik och svenska som andraspråk. Inom samtliga åtaganden behöver de bakomliggande utmaningarna angripas från flera olika perspektiv, vilket kräver en långsiktighet i arbetet. Även om flera hittills genomförda insatser har gett goda resultat, till exempel syns en positiv utveckling gällande behörighetsgraden på personalen i flera skolformer och en liten ökning av matematikresultaten, så är åtagandearbetet något som planeras att pågå en längre tid. Samtliga åtaganden och det systematiska kvalitetsarbetet i sig syftar till högre måluppfyllelse och ökad likvärdighet.

Verksamheten börjar återgå till det (nya) normala

I stort sett alla restriktioner, riktlinjer och rekommendationer som gällde under pandemin har upphävts under 2022. Det innebär att verksamheten har kunnat återgå till normalläge. Efter att flera restriktioner upphävdes i februari avvecklades också grundskoleförvaltningens anpassade ledningsstödsorganisation, som varit aktiverad under hela pandemin. Det går ännu inte att se alla långtgående effekter för elevernas lärande och kunskapsutveckling. En negativ pandemieffekt är t.ex. en faktor som tagits i beaktande i analysen av det senaste läsårets resultat. Verksamheten kommer att fortsätta och bevaka eventuella långsiktiga konsekvenser av pandemin inom ramen för ordinarie uppföljning och det systematiska kvalitetsarbetet under en lång tid framöver.

Omvärlden fortsätter att prägla verksamheten på andra sätt, inte minst Rysslands invasion av Ukraina. Nämnden och förvaltningen har beredskap för att ta emot ett ökat antal elever från Ukraina.

Ekonomiskt resultat

Grundskolenämnden redovisar ett överskott om 5,4 Mkr för 2022. Nämnden ser lägre volymer av skolplatser i förhållande till budget, vilket ger en positiv avvikelse på befolkningsansvaret för perioden med 42,1 Mkr. Det finns en negativ avvikelse med 56,3 Mkr för utbildningsområdena och en positiv avvikelse för samordning och stöd med 10,8. De förvaltningsövergripande verksamheterna uppvisar en positiv avvikelse med 8,8 Mkr 2022.

Grundskolenämnden har för 2022 en positiv avvikelse med 13,3 Mkr i förhållande till nämndens investeringsram som uppgick till 58,5 Mkr.

Verksamhetens utveckling

I det här kapitlet sammanfattas verksamhetens utveckling under året. Inledningsvis beskrivs verksamhetens utveckling i förhållande till grundskolenämndens övergripande planering för 2022, företrädesvis utifrån grundskoleförvaltningens åtagandeplan 2021/2022 och övrig planering som beskrivs i nämndens budget 2022. Därefter beskrivs avvikelser i grunduppdraget och avstämning av nämndens arbete med kommunfullmäktigemålen, i särskilda stycken avsedda för detta.

Förvaltningens åtagandeplan läsår 2021/2022

Malmö stads grundskolor ska vara varje elevs bästa skola. Grundskoleförvaltningens övergripande uppdrag är att ge alla Malmös elever samma möjligheter att lyckas i skolan och nå goda resultat.

För att lyckas med det arbetar grundskoleförvaltningen kontinuerligt med att planera, följa upp och förbättra undervisningen. Grundskoleförvaltningens systematiska kvalitetsarbete ska leda till effekter för alla elever och som en del av dokumentationen av skolans systematiska kvalitetsarbete upprättar grundskoleförvaltningen inför varje läsår en åtagandeplan. Den tar sin utgångspunkt i förvaltningens analys av skolans resultat och identifierade utmaningar.

Förvaltningsledningen beslutade i november om grundskoleförvaltningens åtagandeplan för läsåret 2021/2022. I åtagandeplanen planerar grundskoleförvaltningen åtaganden utifrån de utmaningar som identifierats i kvalitetsrapporten från förra läsåret. I åtagandeplanen sammanfattas vilka utmaningar som behöver undersökas vidare och inom vilka utmaningar grundskoleförvaltningen planerar förbättringsåtgärder, allt med syftet att ge positiva effekter för Malmös elever. Grundskoleförvaltningens åtagandeplan för läsåret innehåller:

Utvecklande åtagande:

- Kompetensförsörjning
- Fördjupa och förbättra styr- och ledningssystemet för varje elevs bästa skola del 2
- Matematikundervisning för alla
- Likvärdig och utvecklande undervisning i svenska som andraspråk

Kompetensförsörjning

Inom det *utvecklande åtagandet om kompetensförsörjning* har flera insatser/projekt fortsatt under läsåret. Projekten har bidragit till ett ökat antal behöriga medarbetare och behörighetsgraden ökar något i alla skolformer inom nämndens verksamhet. Samtidigt kvarstår behovet av att rekrytera och behålla behörig personal, en fortsatt nationell brist på behöriga lärare (i synnerhet ämneslärare med inriktning mot årskurs 7-9) i kombination med befolkningsökning gör att kompetensförsörjningen fortsatt är en av nämndens stora utmaningar. Grundskoleförvaltningens breda och långsiktiga arbete med kompetensförsörjning mot svårrekryterade grupper har gett effekt. Resultaten inom åtagandets tidigare delprojekt; uppdragsutbildning fritidshem, behörig på arbetstid, utländska lärare och tillvarata kompetens inom vikariebanken har generellt varit mycket goda. Framtida utmaning med kompetensförsörjning är dock fortsatt stor. Grundskoleförvaltningen behöver fortsätta utveckla arbetet med attraktiv arbetsgivare med fokus på arbetsmiljö, arbetsorganisation, arbetstid och lön. Något som också påverkar grundskoleförvaltningen i större utsträckning framöver är arbetet med partnerskolor. I och med att regeringen har aviserat att partnerskolor i framtiden ska vara norm för VFU-verksamhet behövs ett omtag kring partnerskolor och kluster i förvaltningen. Det innebär att förvaltningen framöver behöver skolor med avtal för både Malmö Universitet och Högskolan i Kristianstad för att kunna placera studenter. Detta arbete har inletts under våren 2022.

Fördjupa och förbättra styr- och ledningssystemet för varje elevs bästa skola del 2

Åtagandet *Fördjupa och förbättra styr- och ledningssystemet för varje elevs bästa skola* avslutades vid halvårsskiftet 2022. Syftet med åtagandet har varit att skapa ett sammanhållande styr- och ledningssystem, som i största

möjligaste mån motverkar elevers skilda förutsättningar och gör Malmös kommunala grundskolor till den bästa skolan för varje elev. Genom att anta systemsynsätt avsåg grundskoleförvaltningen att utveckla och implementera ett styr- och ledningssystem som möjliggör och säkerställer att alla skolor, arbetslag, medarbetare och hela organisationen arbetar på vetenskaplig grund i riktning mot att klara de nationella målen för förskoleklass, grundskola, grundsärskola och fritidshem.

Arbetet inleddes med att förvaltningsledningen stakade ut riktningen för arbetet. Riktningen tydliggör att alla Malmös skolor ska vara varje elevs bästa skola. Utifrån riktningen och forskning om framgångsrika skolsystem utarbetade förvaltningens samtliga chefer gemensamt de förhållnings- och arbetssätt som organisationen behöver tillämpa för att åstadkomma varje elevs bästa skola. Det sammanfattades i ett så kallat strategiskt ramverk. Alla medarbetare medverkade i framtagandet av de delar av ramverket som vänder sig direkt till medarbetare. Med såväl riktning som förhållnings- och arbetssätt definierade, har arbetet inom åtagandet målinriktat och systematiskt verkat för att omsätta och införa det strategiska ramverkets intentioner i förvaltningens strukturer och processer. Det har varit ett omfattande arbete som har involverat alla medarbetare, arbetslag, skolor, enheter och avdelningar. Grundskoleförvaltningen har hållit i arbetet i fem år och har tillämpat delar av det strategiska ramverkets intentioner i flera strukturer och processer och i flera delar av organisationen. Andra delar kvarstår ännu. Stora steg har tagits och det finns en positiv resultatutveckling i flera verksamheter. Dock låter den samlade positiva resultatutvecklingen för Malmös alla elever i alla skolformer/verksamheter, skolor och årskurser ännu vänta på sig. Resultaten varierar fortfarande mellan skolor, årskurser, klasser och från år till år. De individuella variationerna är fortfarande stora.

Matematikundervisning för alla

Arbetet med det utvecklande åtagandet *Matematikundervisning för alla* har fortsatt under läsåret 2021/2022 (och fortsätter läsåret 2022/2023). Fokus har varit på åtagandets prioriterade förbättringsområden. Åtagandet har hittills kommit fram till följande slutsatser. Måluppfyllelsen i matematik, har sedan arbetet med åtagandet påbörjades, ökat med cirka fyra procentenheter i åk 9. Samtidigt har det under dessa år varit en pandemi som påverkat skolorna i olika hög grad i form av utmaningar med frånvarande elever och lärare men också öppnat upp för nya sätt att organisera undervisning som bland annat distans- och fjärrundervisning. Det är svårt att dra korrekta slutsatser kring vad som ligger bakom den höjda måluppfyllelsen då det är komplext och många faktorer som kan ha betydelse. Det hårda arbete som bedrivits på skolorna med anledning både av pandemin och för att utveckla undervisningen har troligtvis motverkat en annars förväntad nedgång av måluppfyllelsen. Detta kan antas då även årets avvikelse mellan slutbetyg och provbetyg på nationella prov är lägre. Arbetet med åtagandet går således i rätt riktning.

Årets resultat på skolornas självskattning visar att allt fler skolor utgår från läroplanen och kursplanens syfte och centralt innehåll vid planering av undervisning samt tar större hänsyn till elevernas förkunskaper. Skolorna anger att de i högre utsträckning använder sig av lärandemål som beskriver vad eleverna ska kunna och förstå om matematik efter att ha deltagit i undervisningen. Mer än dubbelt så många skolor jämfört med förra läsåret utgår från ett språk- och kunskapsutvecklande perspektiv när de planerar och genomför undervisning i matematik.

En majoritet av skolenheterna anger att de har en rektor som skapat förutsättningar för att det sker ett kontinuerligt utvecklingsarbete på skolan inriktat på att förbättra elevernas kunskaper i matematik. När det gäller att arbeta för att alla elever får möta en likvärdig undervisning av hög kvalitet så har alla medelvärden ökat jämfört med förra läsårets skattning. En förutsättning för att det ska kunna ske är att samtliga undervisande lärare i matematik träffas kontinuerligt och tillsammans utvecklar den egna skolans matematikundervisning. Stor betydelse har också lärarnätverken mellan skolorna haft för att sprida och dela framgångsfaktorer kring de kommunövergripande prioriterade förbättringsområdena.

Likvärdig och utvecklande undervisning i svenska som andraspråk

I februari 2022 påbörjades det utvecklande åtagandet *Likvärdig och utvecklande undervisning i svenska som andraspråk*, efter att tidigare varit ett undersökande åtagande. Åtagandet åsyftar en likvärdig och utvecklande undervisning i svenska som andraspråk. Åtagandet går ut på att organisera och leda förvaltningens utvecklingsarbete inom undervisningen i svenska som andraspråk så att åtagandets syfte

uppnås. Detta genom att se över, justera och ev. komplettera befintliga styrdokument, ta fram och implementera stödmaterial och en kompetensutvecklingsplan samt verka för en samordning av centrala utvecklingsinsatser inom svenska som andraspråk.

Pedagogiskt utvecklingsarbete och elevhälsoarbete

Nya kursplaner för grundskolan och grundsärskolan

Från och med den 1 juli 2022 gäller nya kursplaner för grundskolan och grundsärskolan. Implementeringsarbetet med de förändrade kursplanerna har pågått under hela föregående läsår och kommer fortsätta att pågå i grundskoleförvaltningen under innevarande läsår.

Som huvudman har grundskoleförvaltningen tagit fram en övergripande handlingsplan för implementeringsarbetet. Handlingsplanen följer Skolverkets förslag till upplägg för implementeringen. Huvudmannens plan ligger sedan till grund för skolornas egna handlingsplaner. Grundskolorna i Malmö stad har under föregående läsår arbetat med att förbereda sig inför förändringarna. Under läsåret 2022/2023 kommer arbetet fortsätta på samtliga skolor och fokus kommer då att vara på arbetet med bedömning och betygssättning utifrån den nya lagstiftningen. Detsamma gäller för berörda stabsavdelningar inom förvaltningen.

Förbättra undervisningen i sexualitet, samtycke och relationer

Under året har Pedagogisk Inspiration, PI, på grundskoleförvaltningens utvecklingsavdelning fått flera beställningar på förvaltningsnivå angående skolans uppdrag med sexualitet, samtycke och relationer i de nya läroplanerna. Det har genomförts workshops med kuratorsnätverket på gymnasieförvaltningen, kuratorsnätverket på grundskoleförvaltningen och utvecklingsavdelningen. Samtliga psykologer på grundskoleförvaltningen har deltagit i en workshop om deras roll i skolans uppdrag med sexualitet, samtycke och relationer, något som genererat en fortsatt samverkan i arbetet. Utöver det har PI träffat flertalet grundskolor där hela kollegiet deltagit för att alla ska inspireras och känna gemensamt ansvar för uppdraget. Här får kollegorna tid till att utbyta idéer, goda erfarenheter och vad skolorna behöver fokusera på för att utveckla arbetet vidare. Kollegorna får tid till att arbeta med stödmaterial och på så sätt implementeras det framtagna stödmaterial vid varje skolträff. PI har också startat ett nätverk för förskolan, grundskolan och gymnasiet där nyckelpersoner träffas två gånger per termin för kollegialt lärande, inspiration och samverkan för att på så sätt stötta varandra i arbetet. Under året har PI varit med och utvecklat utbildningen rörande grooming, sexuella trakasserier och sexuella övergrepp som nådde ut till 34 grundskolor och skolverksamheter. Arbetet med pilotskolor och pilotförskolor som utvecklar organisationsmodellen PUSS fortlöper. Grundskoleförvaltningen har två skolor som är aktivt igång, medan de andra skolorna och förskolorna är pausade pga inre omorganiseringar och sviterna från pandemin. Vidare har det skett ett samarbete med uppdraget som handlar om hedersrelaterat våld och förtryck. Även samarbetet med Malmö universitet har utvecklats under året och PI har fungerat som en brygga mellan kollegor på skolorna och forskarvärlden.

Höja den generella kunskapsnivån om hedersnormer

Under läsåret har grundskoleförvaltningen arbetat för att höja kunskapsnivån om hedersnormer. Arbetet har framförallt tagit sig uttryck i att stötta skolorna i behovet av stöd och dialog kring de nya läroplansskrivningarna som började gälla i juli 2022, och som för första gången uttryckligen fastslår skolans uppdrag att arbeta specifikt med problematiken hedersrelaterat våld och förtryck. Stadens skolor verkar under skilda omständigheter och förutsättningar vad gäller denna fråga. Oavsett om en skola har en stor andel elever som berörs personligen eller nästan inga alls, så kvarstår skyldigheten att säkerställa att både personal och elever får kunskap i ämnet, och att uppmärksamma utsatthet hos elever. Möjligheten att få diskutera främjande och förebyggande arbete samt det pedagogiska och didaktiska "hur:et" är något som skolorna verkar ha uppskattat. Grundskoleförvaltningen ingår även i olika samverkansgrupper, nätverk och forum samt samverkar med resursteam Heder. Det som inneburit flest dialoger och möten under hösten är deltagandet som sakkunnig representant i gruppen kring kommunens övergripande strategi "Fri från våld" tillsammans med en kurator från elevhälsan.

Stärka värdegrundsarbetet mot alla former av rasism och genomföra hågkomstresor

Pedagogisk Inspiration har under året framförallt arbetat med verktygen fortbildning, framtagande av material, samverkan och kommunikation för att stärka värdegrundsarbetet mot alla former av rasism. När det gäller fortbildning har det under perioden arrangerats en utbildning om nationella minoriteter i samverkan med kulturförvaltningen och stadskontoret. Utvärderingen visade att den var mycket uppskattad av deltagarna. Exempel på andra utbildningar som genomförts är: om konspirationsteorier och om hur man ska bemöta Israel/Palestina-frågan i klassrummet. Ytterligare en utbildning om rasismer i skolan planeras. Under året har även nytt material tagits fram till Malmö delar: om judiska sagor för förskola och grundskolans lägre år samt lärarhandledningar. Ett större arbete pågår med ett material om hur man ska hantera Israel/Palestina-frågan i skolan, i nära samarbete med Anders Persson, docent på Linnéuniversitetet. Materialet kommer att granskas av Forum för levande historia.

Under året har även en fördjupad samverkan med Svenska kommittén mot antisemitism vad gäller hågkomstresor inletts. Under hösten har de erbjudit en utbildning och resa för skolledare och två utbildningar med resor för skolor i Malmö. Inom staden samverkar grundskoleförvaltningen i skolnätverk mot antisemitism, som kontinuerligt växer och nu har ca 130 medlemmar. I april arrangerades en nätverksträff med fokus på hågkomstresor då också många elever som åkt på hågkomstresor deltog. Utöver detta har i syfte att uppmärksamma unga judars liv genomförts en release för boken @stolt jude, vilken också skickats ut till alla skolbibliotek i staden.

Stärka elevhälsoarbetet och fortsätta HBTQ-certifieringen av elevhälsan

Under året har grundskoleförvaltningens centrala elevhälsa har blivit omcertifierad inom HBTQI, i samarbete med RFSL Sverige och i syfte att bibehålla och stärka öppna och inkluderande miljöer för såväl elever som medarbetare. En uppdaterad handlingsplan har tagits fram som innefattar bland annat en ökad systematik och samordning av pågående och planerade insatser, exempelvis i relation till kunskapsområdet sex, samtycke och relationer samt till det systematiska arbetsmiljöarbetet. Arbetet bedrivs i samarbete med gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen.

När det gäller att stärka elevhälsan generellt har fokus framförallt riktats mot att stärka likvärdiga förutsättningar för elevers rätt till stöd för lärande och utveckling. Insatser sker i samverkan med gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen. Exempel på insatser är förvaltningsövergripande digitaliserade elevhälsoprocesser för ökad likvärdighet samt tvärprofessionellt utvecklingsstöd inom ramen för STfL (systematiskt tillsammans för lärande) för elevhälsoteamens arbete till stöd för elevers lärande och utveckling.

Kvalitetssäkring av mottagningsprocessen till skolformen grundsärskola

Processen för mottagande i grundsärskola har förtydligats utifrån Skolverkets allmänna råd så att arbetsgången, funktioner samt kontaktpersoner synliggörs. Bland annat meddelas vårdnadshavare brevlades om vem som ansvarar för varje enskilt mottagningsärende för att underlätta kommunikationen och transparensen. Ett arbete med att synliggöra ansvarsfördelningen mellan funktioner i denna process har också inletts. Effekten av översynen syftar till att mottagande i grundsärskola i Malmö stad ska vara likvärdigt och heltäckande.

Främja likvärdiga förutsättningarna för särskilt stöd, både inom grundskola och grundsärskola

För att stödja det systematiserade arbetet med elevhälsa har förvaltningen skapat en referensgrupp/arbetsgrupp med rektorer som representerar respektive utbildningsområde. Gruppen lyfter kontinuerligt fram goda exempel på välfungerande elevhälsoarbete samt på utredning av elevers behov av särskilt stöd och stödåtgärder som lett till ökad måluppfyllelse för elever. Detta gäller inte minst för elever i grundsärskolan. För att synliggöra och medvetandegöra rektor om ansvaret att kontinuerligt arbeta med elevers måluppfyllelse samt behov av särskilt stöd belyser förvaltningen vid varje läsårsslut diskrepansen mellan måluppfyllelsen och antal åtgärdsprogram. Effekten av nämnda åtgärder förväntas leda till en ökad medvetenhet och ökad kompetens att säkerställa särskilt stöd och utarbeta åtgärdsprogram. Förvaltningens tvärfunktionella uppföljningsmöten till stöd för datadriven skolutveckling fördjupar

analysen kring särskilt stöd under läsåret 2022/2023 i syfte att stärka likvärdigheten för elevers lärande och utveckling.

Utreda förutsättningar och behov i relation till resursskolor samt genomföra en översyn av förvaltningens högspecialiserade lärmiljöer

En kartläggning av särskilda undervisningsgrupper och övriga specialiserade lärmiljöer har tagits fram utifrån ett utredningsdirektiv. Projektet har belysts de verksamheter som har uppkommit på huvudmannens initiativ för att möta elevers behov av särskilt stöd. Uppdraget bestod även av att kartlägga vilka inriktningsbeslut grundskoleförvaltningen har tagit, samt hur dessa verksamheter förhåller sig till varandra och till principerna. Även skolornas arbete med särskilt stöd i ordinarie lärmiljö har synliggjorts inom ramen för ett nämndsinitiativ. Vidare har riktlinjer och rutiner för Rönns resursskola har tagits fram i enlighet med de nya bestämmelserna om resursskolor som föreslås börja tillämpas 1 juli 2023.

Utbildningar och insatser för att säkra kompetensförsörjningen

Insatser för att hantera väpnat våld har genomförts på skolorna

Under året har förvaltningen i samverkan med kommunpolis både under vår och höst arrangerat utbildningar till skolledningar om hur situationer med väpnat våld hanteras. Utbildningen kommer att vara årligen återkommande under hösten för att bidra till en god kännedom om hur sådana situationer kan hanteras. Dessutom finns ett stödmaterial på intranätet som under året har kompletterats utifrån de frågeställningar som uppkommit. Förvaltningens rutiner harmonierar med Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps stöddokument. Området är en del av det systematiska arbetsmiljöarbetet och ska bygga på arbetsplatsens riskbedömning och inkludera samverkan med medarbetare och skyddsombud.

Likvärdiga och ändamålsenliga lokaler och trygga skolgårdar

Fortsatt utbyggnad till följd av demografisk ökning

Förvaltningen har fortsatt arbetet med att skapa platser för ett växande antal elever. Förvaltningen arbetar med att ta fram ny lokalbehovsplan som beskriver de lokalbehov nämnden har under perioden 2022–2032. Den demografiska ökningen är inte lika kraftig som tidigare år men elevunderlaget bedöms ändå öka med ca 700 elever på tio års sikt. Bedömningen är att platsutbyggnaden kommer överstiga den prognostiserade demografiska utvecklingen för att möjliggöra ökad flexibilitet och handlingsutrymme. Ett större antal nya platser än den demografiska utvecklingen möjliggör de omlokaliseringar som krävs för att kunna utföra åtgärder för att nå myndighetskraven, säkerställa god lärmiljö och säkra långsiktig platstillgång för att bland annat hantera oförutsedda händelser.

Ökat behov av högspecialiserade lärmiljöer och ökad kapacitet i grundsärskolan

Grundskoleförvaltningens ser en ökad efterfrågan på högspecialiserade lärmiljöer. Denna typ av lärmiljöer som återfinns inom bland annat särskoleverksamheten ska enligt riktlinjer inom grundskoleförvaltningen placeras i åldersadekvata skolorganisationer. Grundskoleförvaltningen har en särskild lokalbehovsplan för grundsärskoleverksamheten och kommer arbeta med ökad intensitet för att anpassa lokaler för elever i grundsärskolan.

Lokalbehovsplanen för grundsärskoleverksamheten redogör för en utbyggnad av grundsärskoleverksamheten de kommande tio åren. På kort sikt (2023-2024) finns flera tillfälliga etableringar främst för att dessa är mest realistiskt att få fram inom denna planeringshorisont. På mellan- och lång sikt är samtliga föreslagna utbyggnader för grundsärskolan permanenta och föreslås bli ersättning till paviljonglösningar som funnits sedan tidigare men även till de nya paviljonglösningar som presenterats i denna plan. Mot bakgrund av att belägningsgraden är hög (95%) redan vid framskrivande av denna plan (juni 2022) krävs således flera kapacitetshöjande projekt inom grundsärskolan. Beslutade och planerade objekt i denna plan motsvarar 508 särskoleplatser. En del av dessa blir ett nettotillskott i utbyggnaden medan andra tillskapas för att ersätta redan befintliga platser som är tillfälliga eller bedöms inte vara ändamålsenliga.

Gröna och trygga skolgårdar

Grundskoleförvaltningen har fortsatt arbetet med gröna och trygga skolgårdar för att identifiera de skolgårdar med störst behov av översyn och renovering samt följa upp fördelningen över staden av gröna ytor på skolgårdar. Arbetsgruppen består av representanter från enheten för lokalplanering på grundskoleförvaltningen, Pedagogisk Inspiration samt Stadsfastigheter. Stadsfastigheter håller samtidigt på att ta fram en översikt över grönytefaktorn på skolgårdarna. Enheten för lokalplanering och Pedagogisk Inspiration har tillsammans med respektive skolområde arbetat fram en prioriteringslista. I arbetet med att prioritera och välja ut de skolgårdar med störst behov av översyn och renovering samt följa upp fördelningen över staden av gröna ytor på skolgårdar har arbetsgruppen utgått från grundskoleförvaltningens lokalprogram och Malmö stads riktlinjer för grönytefaktor.

Arbetet med kapacitetsplanering, skolplacering och skolskjuts

Söka skola och skolbyte

Söka skola 2022 riktade sig till blivande förskoleklass- och sjundeklasselever. Cirka 6000 elever bjöds in. Av dessa skolplacerades cirka 5600 elever. Skillnaden mellan antalet elever som bjöds in och antalet elever som placerades beror dels på att elever som flyttat ut från kommunen, dels på elever som har blivit antagna till fristående skolor eller kommunala skolor med spets- och profilinriktning.

Av de som deltog i Söka skola inför förskoleklass fick cirka 96 procent av barnen plats på en sökt skola. Cirka 86 procent fick plats vid den skola som söktes i första hand. Ungefär fyra procent av barnen kunde däremot inte placeras vid en önskad skola och placerades istället vid en anvisad skola. Av eleverna som ansökte inför årskurs 7 placerades cirka 96 procent av barnen på en sökt skola. Cirka 83 procent fick plats vid den skola som söktes i första hand. Ungefär fyra procent av barnen kunde däremot inte placeras vid en önskad skola och placerades istället vid en anvisad skola.

I samband med Söka skola 2022 erbjöds fristående skolor i Malmö stad att, tillsammans med grundskoleförvaltningen, samordna sina antagningsprocesser i ett och samma IT-system (Mitt skolval). Tre fristående skolor, Hindby Dibber, Montessorigrundskolan Maria och Vittra Västra Hamnen, valde att ingå i detta samarbete. Samarbetet har fungerat väl och ytterligare två fristående huvudmän har valt att ingå i samarbetet inför Söka skola 2023.

Under våren genomfördes årets första skolbytesperiod. Nästan 1200 elever i alla årskurser deltog och cirka 52 procent av dessa elever erbjöds plats på en ny skolenhet inför höstterminen 2022. I höstens skolbytesperiod deltog cirka 700 elever varav 57 procent erbjöds plats på en ny skola.

Fortsatt utveckling för förbättrad kvalitet inom skolskjutsområdet

Organisationen av skolskjutsen i förvaltningen har under lång tid haft otillfredsställande konsekvenser för elever, skolor och upphandlade leverantörer. Ansvaret för skolskjuts är delat mellan en central funktion och skolorna, där beslut om skolskjuts fattas av handläggare centralt medan skolan ansvarar för att bedöma vilket färd sätt som eleverna ska ha och boka/beställa busskort eller skolskjutsfordon.

Under 2022 genomfördes, på uppdrag av förvaltningsledningen, en utredning i syfte att undersöka förutsättningarna för en centralisering av större delen av skolskjutsprocessen. Utredningen belyste de grundläggande orsakerna till utmaningarna i nuvarande skolskjutsorganisering och presenterade konsekvenser av en central hantering av tilldelning av färd sätt, beställning av skolskjuts, planering av skolskjutsturer, uppföljning av utförd skolskjuts samt ansvar för upphandling av transporter.

En ny organisation för skolskjutsen skulle initialt kunna innebära ökade personalkostnader centralt för trafikplanering och färd sättstilldelning, men kommer samtidigt avlasta och frigöra tid för skolpersonal som med en sådan förändring skulle kunna fokusera mer på sitt kärnuppdrag. På sikt kommer en central organisation ge bättre möjligheter till kontroll över kostnader för skolskjuts transporter och till uppföljning av avvikelser, vilket kommer att leda till höjd kvalitet i skolskjutsen. Förvaltningsledningen fick i oktober 2022 ta del av utredningen och fattade beslut om att ett tilläggsdirektiv ska tas fram där det framgår ett

förslag på hur ett successivt införande av en ny central skolskjutsorganisation skulle kunna genomföras.

Huvudsakligt fokus inom skolskjutsområdet under 2023 kommer att vara upphandling och implementering av nya avtal för digitalt handläggarsstöd, skolbuss och skolskjutstaxi. Samtidigt fortsätter det systematiska arbetet med att höja kunskapen om skolskjuts i förvaltningen med målet att få till en ökad samverkan runt skolskjutsfrågor.

Utveckling av stödjande digitala strukturer och system

Digital självskattning och certifiering – Digital Skola

Arbetet med skolornas digitala processer fortgår och stötts med hjälp av en reviderad självskattning. Varje elevs bästa skola, digital självskattning. Syfte med revideringen var att självskattning ska spegla de nationella krav som ställs på skolorna i deras digitaliseringsprocess. I spåren av pandemin har arbetet fått en skjuts framåt och detta tas nu tillvara genom nära samarbete med utvecklingssekreterare med områdesansvar tillsammans med verksamheten.

En nyhet under läsåret 2021/2022 är att i juni certifierades tre skolor i Malmö med utmärkelsen Digital skola och även Digital Schools of Distinction som baserar sig på ett formellt internationellt europeiskt samarbete för att stärka europeiska skolors digitala mognad. Detta internationella projekt mynnade ut i Varje elevs bästa skola Digital certifiering, här i Malmö och hittills har tre skolor nått denna höga digitala mognad.

Informationssäkerhet och hantering av personuppgifter

Det har gjorts en genomlysning av Google Workspace for Education (GWFE) då det sedan miljön introducerades skett en rad stora förändringar i miljö och uppsättning. Till detta har nya möjligheter och inställningar introducerats. En kartläggning av miljön har genomförts för att bättre kunna anpassa de inställningar som används och är lämpliga utifrån uppdrag, GDPR, informationssäkerhet i övrigt samt lagring av personuppgifter. Till detta har ett förslag till en handlingsplan tagits fram inför fortsatt arbete i plattformen. Parallellt med ovan så har även grundskolenämnden beslutat om en rad åtgärder som involverar samtliga anställda i grundskoleförvaltningen och dessa håller på att genomföras tillsammans med verksamheterna.

Freja eID + kommer att successivt introduceras som ett säkrare verktyg för att logga in i förvaltningens IT-miljö generellt men specifikt för verksamhetssystem som behandlar känsliga personuppgifter. Elevhälsan med undantag för skolsköterskorna har varit först ut med att nyttja Freja eID + som inloggningsverktyg. Tjänsten eliminerar osäker lösenordshantering och erbjuder möjlighet till E-tjänstelegitimation.

Modern systemmiljö

Arbetet med att upphandla skolförvaltningarnas gemensamma elevregister Extens har fortsatt. Extens sköter den grundläggande elevhanteringen och är kopplad till fakturering av barnomsorg, resursfördelning, betygshantering osv. och större delen av den statistiska uppföljningen både internt till Qlik Sense och externt till bland annat SCB. Systemet levererar även i sin tur information till andra centrala verksamhetssystem, bland dessa Infomentor, Google Workspace or Education, Skola24 och Prorenata. Nuvarande systemmiljö är både omodern och utvecklas ej längre vilket förhindrar förvaltningens mål om att effektivisera via digitalisering.

Syftet med upphandlingen är därför att åstadkomma en digital miljö som möjliggör verksamhetens utvecklingsarbete med digitalisering inom för verksamheten prioriterade områden och som följer det inre arbetet i Malmö stad kring digital utveckling, den nationella strategin för ett hållbart digitaliserat Sverige samt den nationella digitaliseringsstrategin för skolväsendet.

Avvikelser i leverans av Chromebooks och digital hårdvara

På vissa skolor är det förseningar i leveransen på nya Chromebooks. Den återkoppling som getts av leverantören Lenovo är att förseningen beror på efterverkningar av pandemi samt invasionen av Ukraina. Malmö Stads avtalspartner Atea tittar på alternativa leverantörer och redovisar sina aktiviteter i ärendet i ett transparent informationsflöde till Malmö Stad. Grundskoleförvaltningen bevakar händelseförloppen och informerar berörda verksamheter.

Pandemin och komponentbrist gör också att det finns risk för att andra logistikleverantörer inte kan leverera digital hårdvara enligt behov. Det kan leda till att verksamheten inte kan tillgodoses med de digitala enheter den är i behov av. Det finns ett behov av prioriteringar mellan och inom förvaltningarna i Malmö stad inom detta område. Om inte hårdvara levereras inom utsatt tid finns det en mycket stor risk att Malmö stad inte kommer att kunna tillgodose att skolorna har tillräckligt med digital kompetens, teknisk utrustning och fungerande digital infrastruktur för att kunna använda Skolverkets digitala provtjänst och genomföra de digitala nationella proven med start höstterminen 2024.

Platina blir fortsatt stadens verksamhetssystem för hantering av allmänna handlingar

Under 2020 startade Projekt TILL-IT för att kartlägga förvaltningarnas behov och krav på ett nytt ärendehanteringssystem. Kravspecifikationen utformades tillsammans med olika yrkesgrupper och verksamheter med relationer till stadens dokument och ärendehantering; registrator, arkivarier, nämndsekreterare, handläggare, strateger och utvecklare samt IT-specialister. Projektet har resulterat i att Malmö stad tecknat ett nytt leverantörsavtal med Formpipe om att fortsätta med Platina som dokument- och ärendesystem. Enligt tidplanen ska Platina 12 ersätta nuvarande version under första halvåret 2023.

Domstolsbeslut och nationella beslut som påverkat nämndens verksamhet

Dom från tingsrätten om diskriminering på grund av bristande tillgänglighet

En vårdnadshavare till en elev på en av Malmö kommuns grundskolor har stämt kommunen för diskriminering på grund av bristande tillgänglighet och vill ha diskrimineringsersättning. Grunden för stämningen var att eleven, som diagnosticerats med en funktionsnedsättning under årskurs 4, inte fått det stöd som hen varit i behov av och haft rätt till enligt skollagens regler om extra anpassningar och särskilt stöd. Grundskolenämnden bestred vårdnadshavarens yrkanden och anförde i korthet att diskrimineringslagen inte kan anses tillämplig innan den tidpunkt skolan fått kännedom om funktionsnedsättningen samt att skolan hade vidtagit de åtgärder som krävdes.

Tingsrätten dömde till kommunens fördel.

Domen är den första i Sverige som har prövat frågan om tidpunkten för diskrimineringslagens tillämplighet i ett fall där en funktionsnedsättning inte konstaterats förrän i ett senare skede. Domen har överklagats till Hovrätten som har meddelat prövningstillstånd.

Högsta förvaltningsdomstolen har meddelat prövningstillstånd gällande fråga om utdömande av vite

Ett mål om skolplikt har prövats av såväl förvaltningsrätten som kammarrätten och är nu uppe för prövning i högsta instans. Den fråga i målen som Högsta förvaltningsdomstolen kommer att ta upp för prövning är om ett vite för vårdnadshavare att fullgöra skolplikten enligt skollagen kan dömas ut innan beslutet om föreläggande har vunnit laga kraft.

Flera punkter om skolan i nya regeringens avtal

Den 14 oktober 2022 presenterades det samarbetsavtal som tagits fram av regeringspartierna tillsammans med Sverigedemokraterna. Avtalet innehåller ett flertal punkter som rör skolan och som ska syfta till att lyfta kunskapsresultaten i den svenska skolan, såväl generellt som för de elever som behöver extra stöd eller som kan gå fortare fram. Bland annat presenterades förslag som ska förbättra lärares arbetsituation och stärka likvärdigheten i hela landets skolor. Exempelvis ska det administrativa arbetet minska för lärare och steg tas för att införa en nationellt bindande skolpengsnorm för att genom statlig styrning av

finansieringen öka likvärdigheten i skolan. Flera förslag presenterades inom området trygghet och studiero, bland annat tydligare ordningsregler genom införande av förväntansdokument som elever och föräldrar skriver på. Det föreslås införas ett obligatoriskt skolval och kortade kötider till friskolor. Regeringen vill också införa en ny friskolelag som begränsar vinster om en skola inte levererar på kunskapskrav. Skolan påverkas också av förslaget om en ordning med informationsutbyte och anmälningsplikt mellan Polisen och myndigheter som kan antas komma i kontakt med personer som befinner sig illegalt i landet.

Skolverket har sett över svenskämnen i alla skolformer

Skolverket har genomfört en bred översyn av de två svenskämnena svenska och svenska som andraspråk som överlämnades till regeringen den 31 maj 2022. Rapporten lyfter bland annat fram vikten av förändringar av ämnet när det gäller nyanlända elever, behovsbedömning, kompetensutveckling, tydligare regler och mer stöd till skolorna. En omfattande förändring som Skolverket föreslår är att ämnet svenska som andraspråk i grundskolan ska utökas med en grundläggande del för elever som är nybörjare i svenska språket. Skolverket föreslår också att ett stödmaterial för behovsbedömning av svenska som andraspråk tas fram. Det har hittills saknats ett nationellt stödmaterial för ändamålet och många lärare har brottats med uppdraget att avgöra vilka elever som har behov av undervisning i svenska som andraspråk. Ytterligare ett förslag i översynen är att lärarutbildningarna i svenska som andraspråk ska ses över samt att andraspråksutveckling ska inkluderas på ett tydligare sätt för blivande speciallärare och specialpedagoger. Skolverket föreslår även satsningar på kompetensutveckling och fortbildning.

Riksrevisionen har granskat statens insatser för likvärdig betygssättning

Den 27 oktober 2022 presenterade Riksrevisionen sin granskning av statens insatser för en likvärdig betygssättning. Regering och riksdag har vidtagit ett antal åtgärder för att säkerställa att betygen sätts på ett likvärdigt sätt, så att inte omotiverade skillnader uppstår. Dels ändrades skollagen 2018, så att resultaten på de nationella proven ska spela större roll för elevernas betyg, dels har Skolinspektionen bedrivit tillsyn. Granskningen visar att varken förändringen i skollagen eller Skolinspektionens granskande verksamhet har haft någon tydlig påverkan på skillnaderna mellan betygen och resultaten på de nationella proven i grund- och gymnasieskola. Riksrevisionen bedömer att den nya bestämmelsen inte är konkret nog för att se till att lärarna tar tillräcklig hänsyn till de nationella proven i sin betygssättning. För att uppnå en starkare likvärdighet i betygssättningen lämnar Riksrevisionen en rekommendation till regeringen om att tillsätta en utredning som kan ta fram och undersöka en modererande modell för att främja betygens likvärdighet och även mer rättvisa urval till högre utbildning. Riksrevisionen lämnar även en rekommendation till Skolinspektionen om att förbättra uppföljningen av bedömning och betygssättning inom kvalitetsgranskningen.

Utredningen om ökat statligt ansvar för skolan har presenterat sitt betänkande

Utredningen om ökat statligt ansvar för skolan redovisade i november 2022 uppdraget att ta fram ett beslutsunderlag som kan skapa förutsättningar för ett statligt huvudmannaskap för skolan, samt andra alternativ som stärker statens ansvar för skolan utöver att staten blir huvudman.

Utredningen lägger fram två möjliga alternativ för att utveckla ett nytt skolsystem. Det första alternativet innebär ett fullgånget förstatligande med statligt huvudmannaskap för skolan. I detta alternativ har staten både systemansvar och huvudmannansvar. Det innebär bland annat att staten tar över kommunernas ansvar för fördelning av ekonomiska resurser till skolan. Staten har också huvudmannansvar för de offentliga skolorna, vilket innebär bland annat att staten har lednings- och driftsansvar för de offentliga skolorna samt arbetsgivaransvar för all offentligt anställd skolpersonal. Det andra alternativet innebär ett system där staten förstärker sitt ansvar men utan att ta över huvudmannaskapet för skolan. På samma sätt som i alternativet med ett fullgånget förstatligande har staten systemansvar för kommunala skolor. Systemansvaret kan däremot se lite annorlunda ut i jämförelse med det fullgångna förstatligandet, eftersom det behöver anpassas till att det finns fler huvudmän i detta alternativ. Det kommer också att uppstå en skillnad i ansvaret för resursfördelningen där kommunerna i olika grad, utifrån de varianter som utredningen skisserar, behåller ett visst ansvar.

Tydligare statligt ansvar för kvalitet och likvärdighet i skolväsendet genom kvalitetsdialoger

Från och med höstterminen 2022 kommer Skolverket och Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) att erbjuda skolhuvudmän återkommande kvalitetsdialoger. Syftet med dialogerna är att underlätta och stärka huvudmannens systematiska kvalitetsarbete och att bidra till ökad kvalitet och likvärdighet i skolan i förhållande till det kvalitetssystem bestående av nationella målsättningar, delmål, indikatorer och framgångsfaktorer som just nu utarbetas på myndigheterna. Dialogerna kommer att utgå från områdena likvärdighet, kvalitet, barns och elevers utveckling och lärande samt frågor som huvudmannen identifierat som viktiga att diskutera. En annan viktig del handlar om att skapa delaktighet i organisationen. För att underlätta kvalitetsdialogerna och för att staten ska komma närmare huvudmännen ska Skolverket öppna flera nya kontor för att myndigheten ska få en större spridning och närvaro i landet. Genom de nya regionala kontoren ska Skolverket arbeta nära huvudmännen och skapa forum för erfarenhetsutbyte. Under hösten 2022 har Skolverket öppnat ett regionalt kontor i Malmö. I budgetproposition 2023 har regeringen presenterat förslag om att anslagen till Skolverket avsatt för kvalitetsdialoger kommer minska under 2023. Skolverket kommer inleda en dialog med regeringen utifrån det som framkommit i budgeten.

Ny princip för betygssättning

Riksdagen och regeringen har beslutat om regeländringar som innebär en ny princip för betygssättning. De nya bestämmelserna omfattar alla skolformer där betyg sätts. Begreppet kunskapskrav ersätts av begreppet betygskriterier. I kursplanerna för lågstadiet och för ämnesområden i grundskolan ersätts begreppet kunskapskrav av begreppet kriterier för bedömning av kunskaper. Det är viktigt att systematiskt följa upp effekterna av denna reform i hela styrkedjan.

Skärpt lagstiftning ger större möjlighet att stänga skolor

Riksdagen har beslutat om ändringar i skollagen som syftar till att göra tillsynen mer effektiv och möjligheterna till ingripande mot kommunala och fristående huvudmän så lika som möjligt. Ändringarna innebär bland annat att Skolinspektionen ska kunna förbjuda en kommun eller en region att driva en verksamhet vidare (verksamhetsförbud) om ett föreläggande att åtgärda brister inte har följts och missförhållandena är allvarliga. Ändringarna innebär också att fler grunder införs för att återkalla ett godkännande av enskild som huvudman. Lagändringarna gäller från den 1 juli 2022.

Extra studietid och utökad lovskola

Riksdagen har beslutat att elever i årskurs 4-9 i grundskolan ska erbjudas extra studietid, för att få hjälp med läxor och annat skolarbete. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka och det ska vara frivilligt för elever att delta. Studietiden ska anordnas under eller i direkt anslutning till elevernas skoldag, vid den skola som eleven tillhör. Den extra studietiden ska inte räknas in i den minsta totala undervisningstid som varje elev i grundskolan har rätt till. Fjärrundervisning får användas för extra studietid.

Vidare ska den lovskola som är obligatorisk för huvudmän att anordna utökas med 25 timmar. Den utökade lovskolan ska erbjudas elever i grundskolans årskurs 9, som riskerar att inte uppfylla kriterierna för betyget E i ett eller flera ämnen och som därmed riskerar att inte bli behöriga till ett nationellt yrkesprogram i gymnasieskolan. Den utökade lovskolan ska anordnas på loven under läsåret och uppgå till sammanlagt minst 25 timmar.

Ändrade bestämmelser om trygghet och studiero

Från och med 1 juli 2022 gäller nya bestämmelser inom området trygghet och studiero. Huvudmannens ansvar för att det bedrivs ett förebyggande arbete för att skapa trygghet och studiero på varje skola har i och med förändringarna förtydligats i skollagen. Samtidigt infördes också en definition av begreppet studiero: att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen.

Vissa ändringar i bestämmelserna om disciplinära och andra särskilda åtgärder har också gjorts. Det innebär bland annat att det blir möjligt för all personal att vidta omedelbara och tillfälliga åtgärder som är

befogade för att garantera eleverna trygghet och studiero, till exempel ingripa fysiskt för att avvärja våld, kränkningar eller andra ordningsstörningar. Bestämmelserna om tillfällig omplacering av en elev har också ändrats. Vid ett beslut om tillfällig omplacering inom eller utanför den egna skolenheten kan eleven få enskild undervisning eller undervisning i en särskild undervisningsgrupp även om förutsättningarna i skollagens tredje kapitel för sådan undervisning inte är uppfyllda. Det blir också enklare för rektorn att besluta om en elev helt eller delvis ska stängas av.

I grundskolan, gymnasieskolan och i motsvarande skolformer införs nya bestämmelser om att mobiltelefoner i regel bara får användas enligt lärarens instruktioner. Mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning får användas om det sker som en extra anpassning eller särskilt stöd. I de obligatoriska skolformerna och fritidshemmet införs även särskilda bestämmelser som gör det möjligt för rektorn att besluta om mobilfria skoldagar. Det tydliggörs också att de ordningsregler som ska finnas för varje skolenhet regelbundet ska följas upp tillsammans med eleverna.

Ändrade bestämmelser om klagomålshantering

Från och med 1 augusti 2022 skärptes kraven på huvudmannens klagomålshantering. När huvudmannen tar emot ett klagomål ska huvudmannen bekräfta det och skyndsamt göra en utredning som behövs för att kunna hantera klagomålet och återkoppla till den som framfört klagomålet. Det ska finnas skriftliga rutiner för klagomålshantering, och huvudmannen ska se till att rutinerna är kända bland elever, vårdnadshavare och personal. Samtidigt införs bestämmelser som innebär att Skolinspektionen som huvudregel inte får inleda tillsyn som rör ett enskilt barn eller en enskild elev, om inte huvudmannen har fått möjlighet att hantera frågan först.

Skolinspektionens riktade tillsyn

Skolinspektionen besöker regelbundet skolverksamhet i hela landet. Både kommunala och fristående skolor ingår i Skolinspektionens inspektion. Målet är att bidra till alla elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö. Riktade tillsyner genomförs om det finns signaler om att det finns brister i verksamheten. Signalerna kan bestå av bland annat resultat på Skolinspektionens enkät samt inkomna signaler.

I de fall Skolinspektionen startar en riktad tillsyn granskas såväl skolans som huvudmannens arbete. Syftet är att bidra till förbättringar för så många elever som möjligt.

Under läsåret 2022/2023 genomför Skolinspektionen ett antal riktade tillsyner vid förvaltningens grundskolor. Återkommande områden som granskas är arbetet mot kränkande behandling, extra anpassningar och särskilt stöd och trygghet och studiero samt studiehandledning. Utöver de riktade tillsynerna genomför Skolinspektionen också regelbunden tillsyn vid fem grundskolor. Till detta kommer även Skolinspektionens kvalitetsgranskningar där områden som granskats är moderna språk, läsutvecklingsarbete, arbete med elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling, skolors arbete för en inkluderande utbildning samt skolors arbete med att skapa en trygg miljö på nätet.

Avveckling av det anpassade ledningsstödet med anledning av pandemin

Efter covidrestriktionernas avveckling i februari 2022 avvecklades också grundskoleförvaltningens anpassade ledningsstödsorganisation som tillsattes tillfälligt med anledning av pandemin. Den anpassade ledningsorganisationen bedöms i stort ha varit ändamålsenlig och skolorna har överlag varit nöjda med huvudmannens stöd. Mycket stödmaterial togs fram i början av pandemin, vilket bidrog till att skolorna arbetade enhetligt. I slutet av covidperioden fanns mer anpassade lösningar i samråd med utbildningschef utifrån lokal smittspridning.

Grunduppdraget

I det här stycket kan nämnden redogöra för avvikelser i verksamhetens utveckling i förhållande till nämndens planering och som bedöms vara av vikt ur ett samlat kommunperspektiv. Grundskolenämnden rapporterar inga väsentliga avvikelser under 2022.

Att bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete och utifrån det identifiera avvikelser eller utmaningar och arbeta för att motverka dessa ingår i verksamhetens grunduppdrag. Eventuella avvikelser kopplade till skollagen och läroplanen följs därmed upp på både skol- och huvudmannanivå och sammanfattas bl.a. i skolornas och grundskoleförvaltningens årliga kvalitetsrapporter.

Kommunfullmäktigemål: Analys av mandatperioden

I det här stycket åiterrapporterar nämnden arbetet med de kommunfullmäktigemål som varit riktade till grundskolenämnden under mandatperioden, i praktiken mellan åren 2020-2022, då den nuvarande målstrukturen infördes inför budgetåret 2020.

Åiterrapporteringen består till största delen av den analys av mandatperioden som nämnden rapporterade i Delårsrapport 2022. För några mål har analysen kompletterats, t.ex. med slutsatser från övergripande uppföljning och analys som skett under höstterminen. Eventuella kompletteringar framgår i så fall under en särskild rubrik under respektive mål.

Grundskolenämnden beskriver inte "önskat utfall 2022" för indikatorerna kopplade till respektive mål. Utifrån bl.a. tidigare kritik från Skolinspektionen bedömer nämnden att det inte är förenligt med nämndens nationella uppdrag om att *alla* elever ska nå målen för utbildningen. För att det ska vara enhetligt beskriver nämnden inte "önskat utfall 2022" på någon av indikatorerna. Däremot är det nämndens uttalade ambition att man önskar se en positiv utveckling mellan varje uppföljningstillfälle.

Eftersom nämnden inte beskriver önskat utfall 2022 gör nämnden inte heller någon bedömning av utfall per indikator. Utfallet per indikator och hur det förändrats under mandatperioden beskrivs istället i kommentaren för varje indikator. Den beskrivningen ligger sedan till grund för analysen och bedömningen per mål.

Målområde - Utbildning och arbete

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad ska verka för att en större andel elever ska fullfölja en gymnasieutbildning inom 4 år.

DR 2022

Analys av mandatperioden DR 2022

Hur gick det?

Arbetet inom det här målet är starkt kopplat till grundskolenämndens grunduppdrag, både enligt skolans nationella uppdrag och nämndens reglemente. Hela nämndens verksamhet syftar till att påverka måluppfyllelsen inom detta mål, alla elever som avslutar grundskolan ska vara behöriga för gymnasiala studier.

Indikatorerna har under mandatperioden pekat på en svagt uppåtgående trend. Mellan läsåren 2018/2019-2020/2021 ökade t.ex. andelen grundskoleelever i årskurs 9 med behörighet för gymnasiala studier och skillnaden i genomsnittligt meritvärdespoäng mellan så kallade hög- och lågpresterande elever i årskurs 9 minskade. Under dessa år ökade även andelen elever från Malmö stads grundskolor som erhållit gymnasieexamen inom 4 år. Den senaste uppföljningen, vid läsårsslutet 2021/2022, visar på ett negativt avbrott i denna trend. Till exempel har gymnasiebehörigheten i grundskolans årskurs 9 minskat något i jämförelse med föregående år, samt ligger lite lägre än det prognostiserade utfallet. Analysen av vad det senaste läsårets resultat beror på pågår just nu på både skol- och förvaltningsnivå. Det är för tidigt att bedöma om det negativa trendbrottet endast är ett avbrott eller inte, nästa avstämningspunkt är i slutet av läsåret 2022/2023.

Annan uppföljning visar att likvärdigheten fortsatt är en utmaning. Det finns fortfarande skillnader i både

resultat och förutsättningar mellan olika skolor, klasser och elevgrupper.

Varför blev det så?

Eftersom målet omfattar nämndens hela grunduppdrag påverkas utfallet av många olika faktorer, bl.a. förutsättningar, arbetssätt och organisering av arbetet. Ett välfungerande systematiskt kvalitetsarbete är ett viktigt område för att nå högre måluppfyllelse och ökad likvärdighet. Alla nivåer i organisationen arbetar med ett ständigt pågående systematiskt kvalitetsarbete för att identifiera och arbeta för att åtgärda sina specifika utmaningar. På förvaltningsnivå har verksamheten under mandatperioden arbetat med flera långsiktiga utvecklingsarbeten, så kallade åtaganden, vilka bedöms ha en positiv effekt på verksamheten och delvis också resultaten.

Grundskoleförvaltningen har under de senaste åren arbetet särskilt fokuserat på att stärka hela styr- och ledningssystemet, inklusive verksamhetens kapacitet kopplat till analys och systematiskt kvalitetsarbete. Ambitionen har varit att skapa ett sammanhållet styr- och ledningssystem, där alla arbetar mot samma mål och där alla styrsignaler pekar i samma riktning. Arbetet har bl.a. inneburit att förvaltningen har tagit fram ett strategiskt ramverk och utifrån det sett över rutiner och processer samt definierat förhållnings- och arbetssätt på olika nivåer i organisationen. Allt detta är ännu inte helt befast i organisationen, men det finns signaler om att det fått positiva effekter. I skolornas och förvaltningens kvalitetsrapporter och åtagandeplaner syns det t.ex. att verksamheten grundar sin analys och sitt utvecklingsarbete i data på ett tydligare sätt än tidigare. Att verksamheten blir mer medveten om sina utmaningar och använder data för att förstå dem ger bättre förutsättningar att komma till rätta med dem.

Kompetensförsörjning har också varit ett av grundskoleförvaltningens åtaganden under hela mandatperioden. Under mandatperioden har behörighetsgraden ökat i flera skol- och verksamhetsformer, samtidigt som personalomsättningen sjunkit. Det har inneburit bättre förutsättningar för att kunna leverera en utbildning av hög kvalitet (se även verksamhetens utveckling och kommunfullmäktigemålet om kompetensförsörjning).

Andra förvaltningsövergripande åtaganden som pågått under mandatperioden är åtaganden med fokus ämnena matematik och svenska som andraspråk, de ämnen med lägst måluppfyllelse, både i Malmö och nationellt. I båda fallen inleddes arbetet med ett fördjupat, undersökande arbete. Slutsatserna av det har relativt nyligen lett till ett omfattande utvecklingsarbete. Arbetet är långsiktigt och förhoppningen är att det kommer att påverka resultatutvecklingen inom dessa ämnen under de närmaste åren.

Den största delen av skillnaderna mellan skolor eller elevgrupper går att härleda till boende- och skolegregationen som råder i Malmö, och som är svår för en enskild nämnd eller kommun att påverka. De senaste årens arbete för ett sammanhållet styr- och ledningssystem har även syftat till att motverka andra typer skillnader mellan verksamheter, skolor eller klassrum, t.ex. när det gäller arbets- eller förhållningssätt. Det gjordes bl.a. genom det strategiska ramverket. Innehållet i ramverket är inte befast ännu, och det är därför svårt att bedöma hur stor eller liten inverkan det har på t.ex. skillnader i resultat mellan klasser eller skolor.

Hur påverkar utfallet verksamhetens fortsatta arbete?

I enlighet med grunduppdraget kommer nämnden att fortsätta arbeta för att alla elever ska gå ut grundskolan med behörighet för gymnasiala studier. Det innebär bl.a. att verksamheten behöver fortsätta att vässa sitt systematiska kvalitetsarbete och bli ännu bättre på att förstå vad de egna resultaten beror på och vad varje nivå i styrkedjan kan göra för att påverka resultaten i positiv riktning. En del av det arbetet handlar om att fortsätta befästa flera av de strukturer, processer och förhållningssätt som kännetecknar ett effektivt skolsystem och som verksamheten har definierat de senaste åren. En annan del handlar om bättre uppföljning av bl.a. verksamhetens förutsättningar, för att få ett bättre analysunderlag på olika nivåer i organisationen. Det gäller inte minst förutsättningar i relation till socioekonomi eller annan data som ger en ännu bättre förståelse för hur nämnd och förvaltning kan arbeta för att hantera effekterna av skolegregation eller andra skillnader mellan skolor eller elevgrupper.

Kompletteringar av analys av mandatperioden år 2022

Sedan nämndens delårsrapportering har grundskoleförvaltningen färdigställt Kvalitetsrapport 2021/2022, där det senaste läsårets resultat analyseras. En trolig förklaring till nedgången av andelen behöriga elever för gymnasiala studier, anses ligga i de förändrade förutsättningar som fanns för undervisningen under pandemin för dessa elever under merparten av deras högstadietid. Under pandemin har undervisningen i perioder bedrivits på distans. Även elevernas och personalens frånvaro ökade under pandemi-åren, vilket påverkat förutsättningarna för en kontinuitet i undervisningen och möjligheten att be om hjälp. Många elevers mående kan dessutom ha påverkats negativt under dessa år. Sammantaget är förvaltningens bedömning att avgångseleverna läsåret 2021/2022 haft sämre förutsättningar att nå målen än vad de tidigare avgångseleverna hade under de föregående läsåren. Det gäller inte minst de elever som haft störst risk för att inte nå målen och som är i behov av stöd, ett faktum som också uppmärksammats på nationell nivå i rapporter från Skolverket. I Malmös kommunala skolor syns det bland annat i gruppen elever med de lägsta resultaten, där resultatnedgången har varit särskilt stark läsåret 2021/2022.

I Kvalitetsrapport 2021/2022 har förvaltningen också identifierat utmaningar som till exempel fortsatt låga resultat i svenska som andraspråk och matematik och fortsatt behov av kompetensförsörjning/organisering av personal utifrån en fortsatt lärarbrist. Området extra anpassningar och särskilt stöd har också ringats in som ett viktigt utvecklingsområde. För att hantera dessa utmaningar har förvaltningen i Åtagandeplan 2022/2023 beslutat att fortsätta att arbeta med sina åtaganden om kompetensförsörjning, svenska som andraspråk och matematik. Under läsåret 2022/2023 påbörjas också ett undersökande åtagande om en tillgänglig lärmiljö, inklusive området extra anpassningar och särskilt stöd. Det undersökande arbetet kommer högst troligt att leda till ett omfattande utvecklingsarbete längre fram. Det är viktigt att verksamheten hela tiden blir bättre på att möta varje elev utifrån dennes förutsättningar och behov.

Indikator	Utfall	Önskat utfall 2022	Bedömning av utfall
Andel grundskoleelever exklusive nyanlända och elever med okänd bakgrund i årskurs 9 behöriga för gymnasiala studier	82,8% (83,1%) (82,5%)		—
Analys av mandatperioden Läsåret 2021/2022			
Andelen gymnasiebehöriga grundskoleelever exklusive nyanlända och elever med okänd bakgrund i årskurs 9 har både ökat och minskat mellan läsåren under mandatperioden. Behörigheten är högre i slutet än i början av mandatperioden.			
Andel grundskoleelever i årskurs 9 behöriga för gymnasiala studier	79,5% (80%) (79,1%)		—
Analys av mandatperioden Läsåret 2021/2022			
Andelen behöriga i årskurs 9 för gymnasiala studier har både ökat och minskat mellan läsåren under mandatperioden. Behörigheten är tydligt högre i slutet än i början av mandatperioden.			
Andel elever från Malmös stads grundskolor som erhållit gymnasieexamen inom 4 år.			—
Analys av mandatperioden Läsåret 2021/2022			
Data för läsåret 2021/2022 finns inte tillgängligt vid deadline för rapportering. Resultatet för 2020/2021 innebar att 64,7 procent av eleverna som fyra år tidigare (läsåret 2016/2017) lämnat den kommunala grundskolan i Malmö erhållit gymnasieexamen. Grundskoleförvaltningen har även motsvarande resultat för avgångsåren 2017/2018, 2018/2019 samt 2019/2020. Totalresultatet för 2020/2021 är högre än totalresultaten dessa tidigare läsåren.			
Skillnad i genomsnittlig meritvärdespoäng mellan hög- och lågpresterande elever i årskurs 9	235		—
Analys av mandatperioden Läsåret 2021/2022			
Differensen mellan hög- och lågpresterande elevers resultat i årskurs 9 har både ökat och minskat mellan läsåren under mandatperioden. Skillnaden är mindre i slutet än i början av mandatperioden.			

Målområde - Stadsutveckling och klimat

Kommunfullmäktigemål - Malmö ska vara en föregångare när det gäller minskade utsläpp av växthusgaser

DR 2022

Analys av mandatperioden DR 2022

Hur gick det?

En del av nämndens arbete inom detta mål handlar om förändrade resvanor, flera indikatorerna handlar om antalet resor med olika färdmedel per anställd. Flera av dessa visar på en väldigt positiv utveckling under mandatperioden.

Indikatorn om växthusgaser från livsmedel tyder på en positiv trend. En någon positiv trend syns också för andelen inköp av hållbarhetscertificerade varor inom kategori städ. Andelen inköp av hållbarhetscertificerade varor inom kategori kontorsmaterial har varierat under mandatperioden, varför det är svårt att avgöra någon tydlig trend.

Varför blev det så?

Samtliga indikatorer har påverkats av pandemin, oro i världsekonomin och Rysslands invasion av Ukraina. Pandemin har i hög grad påverkat medarbetarnas resvanor och val av färdmedel. Den positiva utvecklingen gällande minskade resor synliggör således framförallt en tydlig pandemieffekt. Det är därför svårt att härleda det minskade resandet till genomförda insatser gällande resvanor, även om verksamheten delvis under mandatperioden också arbetet med att implementera stadens nya resepolicy.

Gällande inköp av livsmedel gäller det mindre inköp vid särskilda tillfällen, råvaror till måltider i skolrestaurangerna köps in och tillagas av serviceförvaltningen. Under mandatperioden har växthusgaserna från inköp av livsmedel minskat. Det kan bero på att utbudet av inköp har begränsats till endast ekologiska och vegetariska alternativ.

Andelen inköp av hållbarhetscertificerade varor inom kategori städ har ökat stadigt under mandatperioden, enligt planering och utan några större leverantörproblem eller andra utmaningar. Motsvarande utveckling inom kategori kontorsmaterial (inkl. skolmaterial) har varit mer varierande. Andelen ökade till en början och minskade sedan under 2021, vilket bedöms bero på pandemin och minskad förbrukning och efterfrågan på kontorsmaterial. Det finns också några exempel på svårigheter att få tag i en vara med en specifik certifiering eller andra leverantörproblem.

Hur påverkar utfallet verksamhetens fortsatta arbete?

I ett långsiktigt perspektiv fortsätter grundskoleförvaltningen att sträva för samverkan med andra förvaltningar inom Malmö stad. Grundskoleförvaltningen satsar på att bygga fler miljöhus på skolgårdarna, samnyttja ytor och sprida kunskap till medarbetare och elever för att bidra till att minska det ekologiska fotavtrycket.

Inför kommande mandatperiod riskerar inflation, krig och andra ekonomiska faktorer påverka möjligheten av hållbarhetscertificerade varor.

Kompletteringar av analys av mandatperioden år 2022

Sedan mandatanalysen vid delårsrapporteringen har utfallet för 2022 tillgängliggjorts för flera av indikatorerna kopplade till målet, framförallt de indikatorer som rör resande. De visar på ett högre utfall än under 2020 och 2021, då resandet i stort sett upphörde på grund av pandemin. Ökningen beror troligen

på att verksamheten, och därmed också resandet, börjat återgå mer till det normala under 2022. Bedömningen att nämnden bidrag till målet är delvis uppnått kvarstår, då det minskande resandet under pandemin framförallt beror på yttre faktorer.

Indikator	Utfall	Önskat utfall 2022	Bedömning av utfall
Växthusgas från livsmedel	1,42		—
Analys av mandatperioden			
Indikatorn avser inköp av livsmedel som inte är skolmåltider (skolmåltider tillagas av skolrestauranger, och köps in och följs upp av serviceförvaltningen). Utfallet sjönk mellan 2020 och 2021 för att sedan öka igen för 2022. Att utfallet sjönk kraftigt under 2021 är troligen en pandemieffekt. Allmänna mötesrestriktioner, periodvis distansundervisning och distansarbete i vissa delar av verksamheten bör ha bidragit till minskade inköp av livsmedel 2021. När verksamheten återgått till normalläge under 2022 har inköpet återigen ökat.			
Andel inköp av hållbarhetscertifierade varor inom kategori städ	78,3%		—
Analys av mandatperioden			
Andelen inköp av hållbarhetscertifierade varor inom kategorin stöd visar på en relativt stabil positiv utveckling under mandatperioden. Uppföljningen mellan 2017 och 2021 visar på en tydligt positiv trend, under denna period har andelen inköp av hållbarhetscertifierade varor inom kategori städ ökat från 64,9 procent till 79,9 procent. Utfallet för 2022 är något lägre (78,3%), men det ligger fortfarande högt över Malmö-snittet. Framöver kan faktorer i omvärlden, så som inflation, krig och andra ekonomiska faktorer påverka möjligheten till inköp av hållbarhetscertifierade varor.			
Andel inköp av hållbarhetscertifierade varor inom kategori kontorsmaterial	41,1%		—
Analys av mandatperioden			
Andelen inköp av hållbarhetscertifierade varor inom kategorin kontorsmaterial (och skolmaterial) har varierat under mandatperioden. Tidigare uppföljning visar på en stark positiv trend mellan åren 2017 och 2019, då ökade andelen hållbarhetscertifierade varor inom kategorin från drygt 30 till knappt 50 procent. Mellan åren 2020 och 2022 är det svårare att bedöma en tydlig trend, snarare att andelen har stabiliserat sig på drygt 40 procent. 2022 års utfall ligger på samma nivå som 2020 (41,1%), medan andelen var något högre 2021 (43,9%). Framöver kan faktorer i omvärlden, så som inflation, krig och andra ekonomiska faktorer påverka möjligheten till inköp av hållbarhetscertifierade varor.			
Antal kilometer med privat bil i tjänst	65 939		—
Analys av mandatperioden			
Baserat på de senaste årens uppföljning är det svårt att utläsa någon tydlig trend. Antalet kilometer med privat bil i tjänst sjönk kraftigt under pandemin. 2021 var det som lägst med 37 544 km. 2022 har antalet km ökat till 65 939. Det ligger trots allt betydligt lägre än innan mandatperioden, 2018 låg det t.ex. på över 171 000 km. Under mandatperioden har stadens resepolicy och tillhörande riktlinjer antagits. Där framgår tydligt att privat bil i tjänsten ska undvikas. Trots att antal km med privat bil i tjänst ökar i relation till pandemiåren, kan utfallet för 2022 ändå tyda på att man kör mindre med privat bil i tjänst än före nuvarande resepolicy/riktlinjer.			
Antal tågresor per anställd	0,1		—
Analys av mandatperioden			
Utfallet för 2022 är beräknat på antalet tågresor dividerat med antalet månadsanställda i december 2022 (734 resor/6746 månadsanställda), vilket ger ett utfall på 0,1. Det är lågt, men något högre än 2020 och 2021 (0,07 respektive 0,03), då resandet nästan avtog helt på grund av pandemin. Att verksamheten har återgått mer till det normala under 2022 kan förklara uppgången i antalet tågresor per anställd. Pandemi-åren har till stor del varit undantagsår när det gäller resande, därför är det svårt att bedöma trend för hela mandatperioden.			
Antal flygresor per anställd	0,04		—
Analys av mandatperioden			
Utfallet för 2022 är beräknat på antalet flygresor dividerat med antalet månadsanställda i december 2022 (258 resor/6746 månadsanställda), vilket ger ett utfall på 0,04. Det är lågt, men högre än 2020 och 2021 (0,01 respektive 0,003), då resandet nästan avtog helt på grund av pandemin. Att verksamheten har återgått mer till det normala under 2022 kan förklara uppgången i antalet flygresor per anställd. Pandemi-åren har till stor del varit undantagsår när det			

Indikator	Utfall	Önskat utfall 2022	Bedömning av utfall
gäller resande, därför är det svårt att bedöma trend för hela mandatperioden.			
Antal resor med kollektivtrafik per anställd			—
Analys av mandatperioden Det finns inte tillgänglig data för att kunna mäta indikator och avgöra trend. Skånetrafiken tillhandahåller inte statistik per förvaltning utan endast för staden som helhet.			
Antal resor med taxi per anställd	0,19		—
Analys av mandatperioden Utfallet för 2022 är beräknat på antalet taxiresor där taxikort använts dividerat med antalet månadsanställda i december 2022 (1273 resor/6746 månadsanställda), vilket ger ett utfall på 0,19. I jämförelse med den senaste uppföljningen i nämndens årsanalys 2020 innebär det en försämring (från 0,16 till 0,19 taxiresor per anställd). Tillförlitlig data saknas för 2021 men resandet generellt har minskat under pandemin. Att verksamheten har återgått mer till det normala under 2022, kan förklara uppgången under 2022. Eftersom det saknas data är det svårt att bedöma en tydlig trend under mandatperioden.			

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad ska genom planeringen av staden verka för minskad segregation

DR 2022

Analys av mandatperioden DR 2022

Hur gick det?

Det finns en boendesegregation i Malmö, som i sin tur påverkar skolegregationen i Malmös kommunala grundskolor. Det är få elever i Malmös kommunala grundskolor som bor i de mest socioekonomiskt utsatta områdena i staden och samtidigt går i någon av de socioekonomiskt starkaste skolorna och vice versa. Uppföljning görs årligen av vilken grad skolornas elevsammansättning liknar elevsammansättningen på huvudmannanivå, det vill säga hur det speglar den befolkningsstruktur som råder i Malmö.

Uppföljningen visar att skillnaden mellan den tiondel skolor som har högst respektive lägst genomsnittligt elevboendeindex i förskoleklass har varierat under mandatperioden. Den minskade läsåret 2020/2021 och ökade något läsåret 2021/2022. Även i årskurs 7 minskade skillnaden mellan den tiondel skolor med högst respektive lägst genomsnittligt elevboendeindex läsåret 2020/2021 jämfört med läsåret 2019/2020. Skillnaden är oförändrad 2021/2022 och trenden bedöms därför vara varken tydligt positiv eller negativ.

Det går därmed inte att utläsa någon tydlig trend för mandatperioden vad gäller skolegregation.

Varför blev det så?

Skolegregation är ett nationellt problem och inte bara en fråga för Malmö. Kommunala huvudmäns möjligheter och handlingsutrymme att vidta åtgärder för att minska skolegregation begränsas av och är inte tydliga i dagens nationella regelverk, vilket en statlig offentlig utredning kring en likvärdig skola lyft fram (SOU 2020:28).

Grundskoleförvaltningen genomförde ett undersökande åtagande 2020/21 med syfte att bygga upp kunskap och undersöka vilka möjligheter förvaltningen har att skapa en mer allsidig sammansättning av elever från olika socioekonomiska hemförhållanden på Malmös kommunala grundskolor. Åtagandets slutsatser stämmer överens med den nationella utredningen att det är svårt för Malmö stad att vidta åtgärder för att främja en allsidig elevsammansättning eftersom handlingsutrymmet begränsas av och är inte tydliga i dagens regelverk.

Hur påverkar utfallet verksamhetens fortsatta arbete?

Grundskoleförvaltningen bedömer att åtgärder vad gäller förändrade turordningsregler för skolsök och skolplacering har störst möjligheter att ha en reell påverkan för en allsidig elevsammansättning. Malmö stad svarade på SOU-remissen hösten 2020 och har inväntat vilka beslut och eventuella lagändringar som kommer till följd av den statliga utredningen. Regeringen lämnade olika förslag under 2022 som syftar till att åstadkomma en mer allsidig social sammansättning av elever på skolor och i undervisningsgrupper. Riksdagen sa i juni 2022 nej till merparten av regeringens förslag om ett mer likvärdigt skolval i enlighet med utbildningsutskottets betänkande (2022/22:UbU33). Det innebär att skolhuvudmannen fortfarande har begränsade möjligheter att få till stånd en allsidig elevsammansättning när boendesegregation råder. En av de faktorer utanför förvaltningens direkta påverkan som har störst påverkan på elevernas resultat, är föräldrarnas utbildningsbakgrund. Det är därför viktigt för Malmö stad att följa upp och motverka boendesegregationen i stadsplaneringsprocessen med olika mått kring socioekonomi.

Grundskolenämnden och förvaltningen kommer arbeta vidare för att hantera effekter av skolegregation och arbeta för att säkerställa alla barn och ungdomars rätt till en likvärdig utbildning av en god kvalitet. Ett fokus på det kompensatoriska uppdraget är fortsatt viktigt och att skolorna ges goda förutsättningar för arbetet med sitt grunduppdrag. Förvaltningens utvecklande arbete kring styrning och ledning, kompetensförsörjning, matematikundervisning, svenska som andra språk samt arbetet kring extra anpassningar och särskilt stöd har varit en del i arbetet att ge skolorna bättre förutsättningar.

Indikator	Utfall	Önskat utfall 2022	Bedömning av utfall
Skillnad i förskoleklass mellan skolor med högst respektive lägst genomsnittligt elevboendeindex	53		—
Analys av mandatperioden Läsåret 2021/2022 En skolas "genomsnittliga elevboendeindex" indikerar i vilken grad skolans elevsammansättning liknar elevsammansättningen på huvudmannanivån. Skillnaden mellan den tiondel skolor som har högst respektive lägst genomsnittligt elevboendeindex i förskoleklass har minskat något under mandatperioden fram till läsåret 2021/22 då det ökat, vilket indikerar att skolegregationen varken har en positiv eller negativ avvikelse i förskoleklass.			
Skillnad i årskurs 7 mellan skolorna med högst respektive lägst genomsnittligt elevboendeindex	57		—
Analys av mandatperioden Läsåret 2021/2022 En skolas "genomsnittliga elevboendeindex" indikerar i vilken grad skolans elevsammansättning liknar elevsammansättningen på huvudmannanivån. Skillnaden mellan den tiondel skolor som har högst respektive lägst genomsnittligt elevboendeindex i årskurs 7 har både ökat och minskat mellan läsåren under mandatperioden vilket indikerar att skolegregationen varken har en positiv eller negativ avvikelse i årskurs 7.			

Målområde - Trygghet och delaktighet

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad ska verka för att öka skyddsfaktorer och minska riskfaktorer i barns och ungas olika livsmiljöer

DR 2022

Analys av mandatperioden DR 2022

Hur gick det?

Grundskolenämnden deltar i stadens utvecklingsarbete CTC för att skapa goda och trygga uppväxtvillkor

för barn och unga, genom att arbeta systematiskt och långsiktigt med att förstärka skyddsfaktorer och minimera riskfaktorer. Generellt sett har arbetet fortskridit som planerat, även om delar av det påverkades av coronaviruspandemin. Några insatser/aktiviteter fick till exempel planeras om eller skjutas fram, vilket i praktiken innebar att det tog längre tid att se eventuella förändringar och resultat. Vartannat år genomförs CTC-enkäten som mäter risk- och skyddsfaktorerna i barnens livsmiljöer och som ligger till grund för områdesteamens analysarbete och framtida handlingsplaner. Alla grundskoleelever i årskurs 6-9 samt elever i gymnasieskolans skolår 1 och 2 fick under höstterminen 2021 möjlighet att besvara CTC-enkäten. Svarsfrekvensen var 81,7 procent, vilket ger en hög tillförlitlighet i hur barnens uppväxtvillkor ser ut. Datamaterialet visar på en förflyttning i önskad positiv riktning. Av de risk och skyddsfaktorer som de fem områdesteamen valde att prioritera är det fler som har förändrats i en positiv riktning än de som är oförändrade eller förändrade i en negativ riktning. I ett område förändrades t.ex. 18 av 24 riskfaktorer i önskvärd riktning.

Under våren 2022 återkopplades resultaten från CTC-elevenkäterna till samtliga skolor som deltog. Resultatet inkluderas i deltagande skolors underlag för deras analys av läsåret som gått och planering för fortsatt utvecklingsarbete. Totalt är det nu 21 grundskolor som deltar i CTC-arbetet i områdesteamen. 13 skolor har implementerat eller kommer att implementera ett effektivt skolprogram för att arbeta mer konkret med risk och skyddsfaktorerna.

Att eleverna avslutar årskurs 9 med behörighet för gymnasiala studier, det vill säga grundskolenämndens grunduppdrag, är i sig en viktig skyddsfaktor mot framtida utanförskap. Andelen behöriga för gymnasiala studier har minskat något jämfört med föregående år, både om man tittar på totalen (81,2 till 79,5) eller exklusive nyanlända och elever med okänd bakgrund (84,6 till 82,8). Den uppåtgående trenden där den totala andelen behöriga elever ökat för varje år sedan 2016/2017 har därmed avstannat, även om andelen fortfarande är högre än åren innan läsåret 2020/2021. Andelen behöriga pojkar har under en längre tidsperiod varit lägre än andelen behöriga flickor, så även läsåret 2021/2022.

En god studiemiljö är en viktig förutsättning för att eleverna ska kunna nå sina mål. Grundskolenämndens elevenkät 2021/2022 visar att andelen positiva svar gällande god studiemiljö har minskat marginellt jämfört med föregående enkät läsår 2019/2020 för elever i årskurs 7 och 9 (67,6 till 66,9 procent) samt är oförändrad för eleverna i årskurs 3 och 5 (79,7 procent). Några större skillnader återfinns inte mellan pojkar och flickor men generellt upplevs studiemiljön positivare för de yngre eleverna jämfört med de äldre.

Varför blev det så?

Det går att utvärdera en positiv utveckling kring många av de risk och skyddsfaktorer som områdesteamen valt att prioriterat. CTC-arbetet verkar därför påverka områdena positivt. CTC-arbetet är emellertid långsiktigt, och det tar 8-10 år att förändra ett problembeteende från det att ett riktat arbete påbörjas med de bakomliggande risk- och skyddsfaktorerna. Det är därför för tidigt att säga hur arbetet påverkat problembeteendena.

Vad gäller behörighet till gymnasiala studier, som omfattar nämndens hela grunduppdrag, påverkas utvecklingen av en mängd faktorer (se verksamhetens utveckling och uppföljningen av kommunfullmäktigemålet om att fler elever ska fullfölja en gymnasieutbildning inom 4 år). Analysen av det senaste läsårets resultat pågår just nu på olika nivåer i organisationen, och det är för tidigt att säga om nedgången är en tillfällig nedgång eller ett trendbrott. I den analysen ingår också analys av det senaste läsårets enkätresultat och dess möjliga samband med resultatutvecklingen i övrigt.

Resultaten från elevenkäterna kring studiemiljö är relativt oförändrade både för eleverna i årskurs 7 och 9 samt 3 och 5 under mandatperioden.

Hur påverkar utfallet verksamhetens fortsatta arbete?

CTC-arbetet fortgår och planen är att arbetet utökas till fler områden och skolor framöver. Då det är för tidigt att analysera några slutgiltiga resultat så kvarstår den prioritering kring de specifika risk- och skyddsfaktorer som gjordes hösten 2020.

Arbetet för ökad måluppfyllelse, även i relation till en god studiemiljö, pågår hela tiden inom verksamhetens grunduppdrag. Att fortsätta stärka det systematiska kvalitetsarbetet bedöms vara fortsatt viktigt för att bättre kunna ringa in varje enskild verksamhets specifika utmaningar och utvecklingsbehov. Det inbegriper också arbetet med att främja en god studiemiljö.

Kompletteringar av analys av mandatperioden år 2022

Sedan nämndens delårsrapportering har grundskoleförvaltningen färdigställt Kvalitetsrapport 2021/2022, där det senaste läsårets resultat analyseras. En trolig förklaring till nedgången av andelen behöriga elever för gymnasiala studier, anses ligga i de förändrade förutsättningar som fanns för undervisningen under pandemin för dessa elever under merparten av deras högstadietid. Som tidigare nämnts är förvaltningens sammantagna bedömning att avgångseleverna läsåret 2021/2022 haft sämre förutsättningar att nå målen än vad de tidigare avgångseleverna hade under de föregående läsåren. Det gäller inte minst de elever som haft störst risk för att inte nå målen och som är i behov av stöd.

Slutsatserna i Kvalitetsrapport 2021/2022 ligger bland annat till grund för pågående och kommande utvecklingsarbete i Åtagandeplan 2022/2023. I förlängningen syftar samtliga av förvaltningens åtaganden (om kompetensförsörjning, matematik, svenska som andraspråk och tillgängliga lärmiljöer) till högre måluppfyllelse och en god studiemiljö för alla elever. Kopplat till det här kommunfullmäktigemålet finns även kopplingar till andra satsningar och samverkansprojekt, t.ex. Trygga barnet och CTC.

Indikator	Utfall	Önskat utfall 2022	Bedömning av utfall
Andel grundskoleelever exklusive nyanlända och elever med okänd bakgrund i årskurs 9 behöriga för gymnasiala studier	82,8% (83,1%) (82,5%)		—
Analys av mandatperioden Läsåret 2021/2022			
Andelen gymnasiebehöriga grundskoleelever exklusive nyanlända och elever med okänd bakgrund i årskurs 9 har både ökat och minskat mellan läsåren under mandatperioden. Behörigheten är högre i slutet än i början av mandatperioden.			
Andel grundskoleelever i årskurs 9 behöriga för gymnasiala studier	79,5% (80%) (79,1%)		—
Analys av mandatperioden Läsåret 2021/2022			
Andelen behöriga i årskurs 9 för gymnasiala studier har både ökat och minskat mellan läsåren under mandatperioden. Behörigheten är tydligt högre i slutet än i början av mandatperioden.			
Andel positiva grundskoleelever i årskurs 3 och 5 på frågor som gäller studiemiljö	79,7% (78,5%) (80,9%)		—
Analys av mandatperioden Läsåret 2021/2022			
Små förändringar har noterats under mandatperioden när det gäller denna indikator.			
Andel positiva grundskoleelever i årskurs 7 och 9 på frågor som gäller studiemiljö	66,9% (66,3%) (67,4%)		—
Analys av mandatperioden Läsåret 2021/2022			
Små förändringar har noterats under mandatperioden när det gäller denna indikator.			

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad ska verka för en god etablering för nyanlända, stärka delaktigheten och den sociala sammanhållningen med ett särskilt fokus på svenska språket

DR 2022

Analys av mandatperioden DR 2022

Hur gick det?

Andelen nyanlända och elever med okänd bakgrund som har börjat i grundskolan och andelen som gått i skola i Sverige under längre tid jämfört med tidigare är inte konstant, vilket påverkar utfallet. Måluppfyllelsen är dock låg hos dessa grupper.

I årskurs 3 ligger andelen nyanlända och elever med okänd bakgrund som nått målen i svenska som andraspråk och andelen nyanlända och elever med okänd bakgrund elever som nått målen i alla ämnen på ungefär samma nivå under mandatperioden. I årskurs 6 och 9 ökar skillnaden i andelen elever som når målen i svenska som andraspråk i förhållande till andelen som uppnår målen i alla ämnen. Måluppfyllelsen är lägst i årskurs 6 för att öka i årskurs 9. Högst är den i årskurs 3. Generellt gäller att flickor har en högre måluppfyllelse än pojkar. Andelen som når målen i alla ämnen är låg i både årskurs 3, 6 och 9.

Varför blev det så?

I Malmös grundskolor finns en stor andel nyanlända elever. Detta är en väldigt heterogen elevgrupp med vitt skilda behov, erfarenheter, språk och behov och de omfattas av samma regelverk som alla andra elever. Andraspråksforskning visar att det tar mellan tre och åtta år att behärska ett nytt skolspråk. Inlärningstiden är beroende av faktorer som ålder, vilka kunskaper och förmågor eleven utvecklat på sitt modersmål innan eleven började skolan i Sverige samt vilken årskurs eleven börjar i. Andelen elever som har undervisning i svenska som andraspråk varierar mycket mellan de olika kommunala grundskolorna i Malmö stad. På hälften av grundskolorna var det färre än en fjärdedel av eleverna som hade undervisning i svenska som andraspråk läsåret 2020/2021. På en fjärdedel av skolorna hade minst 75% av skolans elever undervisning i ämnet. Det finns indikationer på att svenska som andraspråk är mer prioriterat på skolor som har ett högre index än på skolor med ett lägre index.

Grundskoleförvaltningen har drivit ett undersökande åtagande om likvärdig och utvecklande undervisning i svenska som andraspråk. Målet för åtagandet var att ge förvaltningen kunskap om vilka förutsättningar för, och faktorer inom undervisningen i svenska som andraspråk som behöver utvecklas för att undervisningen ska stödja och utmana alla elever som har undervisning i ämnet så att de når ämnets mål och utvecklas.

Grundskoleförvaltningens mottagning av nyanlända elever blev inför läsåret 2020/2021 en del av Skolstart Malmö som fungerar som en gemensam mottagning för nyanlända elever i både grund- och gymnasieskola. En gemensam mottagning förväntas förenkla för nyanlända familjer samt bidra till ökad likvärdighet i mottagandet.

Hur påverkar utfallet verksamhetens fortsatta arbete?

Grundskolenämnden arbetar fortsatt i enlighet med *Riktlinjer för arbetet med nyanlända elever i Malmö stads grundskolor* i syfte att bidra till likvärdighet i mottagande och utbildning samt till en god måluppfyllelse och kunskapsutveckling utifrån de nyanlända elevernas individuella behov och förutsättningar.

I det pågående åtagandearbetet om svenska som andraspråk har rekommendationer utifrån fyra fokusområden tagits fram om hur grundskoleförvaltningen kan arbeta vidare med att utveckla undervisningen: främja en rättssäker och likvärdig bedömning av elevers behov av undervisning i svenska som andraspråk, stötta skolorna i att göra en rättssäker och likvärdig bedömning av elevers behov av undervisning i svenska som andraspråk, utveckla organiseringen, planeringen och genomförandet av undervisningen i ämnet svenska som andraspråk inom ramen för implementeringen av de nya kursplanerna samt stärka kompetensen i svenska som andraspråk. Utifrån rekommendationerna har ett utvecklingsarbete inletts som är ett långsiktigt arbete vilket syftar till ökad måluppfyllelse i svenska som andraspråk, för alla elever som läser ämnet.

Indikator	Utfall	Önskat utfall 2022	Bedömning av utfall
-----------	--------	--------------------	---------------------

Indikator	Utfall	Önskat utfall 2022	Bedömning av utfall
Andel nyanlända grundskoleelever och elever med okänd bakgrund i årskurs 3 som nått målen i alla ämnen	44,3% (46,6%) (39,8%)		—
Analys av mandatperioden Läsåret 2021/2022			
Andelen nyanlända och elever med okänd bakgrund i årskurs 3 som nått målen i alla ämnen har både ökat och minskat mellan läsåren under mandatperioden. Resultatet är högre i slutet än i början av mandatperioden.			
Andel nyanlända grundskoleelever och elever med okänd bakgrund i årskurs 6 som nått målen i alla ämnen	18,8% (17,3%) (20,2%)		—
Analys av mandatperioden Läsåret 2021/2022			
Andelen nyanlända och elever med okänd bakgrund i årskurs 6 som nått målen i alla ämnen har både ökat och minskat mellan läsåren under mandatperioden. Resultatet är högre i slutet än i början av mandatperioden.			
Andel nyanlända grundskoleelever och elever med okänd bakgrund i årskurs 9 som nått målen i alla ämnen	27,8% (28,7%) (26,9%)		—
Analys av mandatperioden Läsåret 2021/2022			
Andelen nyanlända och elever med okänd bakgrund i årskurs 9 som nått målen i alla ämnen har både ökat och minskat mellan läsåren under mandatperioden. Resultatet är högre i slutet än i början av mandatperioden.			
Andel nyanlända grundskoleelever och elever med okänd bakgrund i årskurs 3 som nått målen i svenska som andraspråk (SvA)	43,1% (49,3%) (36,6%)		—
Analys av mandatperioden Läsåret 2021/2022			
Andelen nyanlända och elever med okänd bakgrund i årskurs 3 som nått målen i svenska som andraspråk (SvA) har både ökat och minskat mellan läsåren under mandatperioden. Resultatet är högre i slutet än i början av mandatperioden.			
Andel nyanlända grundskoleelever och elever med okänd bakgrund i årskurs 6 som nått målen i svenska som andraspråk (SvA)	31,8% (33,7%) (30,1%)		—
Analys av mandatperioden Läsåret 2021/2022			
Andelen nyanlända och elever med okänd bakgrund i årskurs 6 som nått målen i svenska som andraspråk (SvA) har både ökat och minskat mellan läsåren under mandatperioden. Resultatet är lägre i slutet än i början av mandatperioden.			
Andel nyanlända grundskoleelever och elever med okänd bakgrund i årskurs 9 som nått målen i svenska som andraspråk (SvA)	36,2% (41,8%) (30,9%)		—
Analys av mandatperioden Läsåret 2021/2022			
Andelen nyanlända och elever med okänd bakgrund i årskurs 6 som nått målen i svenska som andraspråk (SvA) har både ökat och minskat mellan läsåren under mandatperioden. Resultatet är ungefär samma i slutet som i början av mandatperioden.			

Målområde - En god organisation

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad ska vara en attraktiv arbetsgivare genom att säkerställa en god arbetsmiljö och trygga anställningar

DR 2022

Analys av mandatperioden DR 2022

Hur gick det?

HME-värdet har valts ut som indikator till målet då detta berör flera av de friskfaktorer som utgör förutsättningar för en bra arbetsmiljö, exempelvis styrning genom tydliga förväntningar och mål, motivation och ett gott ledarskap. Under mandatperioden har förvaltningens HME-värde legat stabilt kring 80 i totalindex, vilket är ett högt resultat och i linje med staden i stort.

Andelen medarbetare med visstidsanställningar (exklusive obehöriga lärare där skollagen kräver tidsbegränsning) har under mandatperioden sjunkit med totalt 5 procent. Detta betyder att en betydligt större del av förvaltningens medarbetare i slutet av mandatperioden har en tryggare anställning, i form av en tillsvidareanställning.

Varför blev det så?

Den minskade andelen medarbetare med tidsbegränsad anställning bedöms delvis vara ett resultat av ett arbete med bemanningsplanering. Det extra fokus som lagts på bemanning och arbetstid förväntas öka förutsättningarna för skolorna att arbeta med sin arbetsorganisation, bemanning och schemaläggning, vilket bidrar till en bättre arbetsmiljö. En stor del av det arbetet sker partsgemensamt vilket blivit en framgångsfaktor för att driva arbetet framåt både centralt och ute i verksamheterna.

Under mandatperioden har ett nytt årshjul för systematiskt arbetsmiljöarbete arbetats fram som tydliggör att arbetsmiljön även är en viktig förutsättning för att lyckas med varje elevs bästa skola. Coronaviruspandemin har upptagit en stor del av arbetsmiljöarbetet de senare åren, trots det har förvaltningen gjort förflyttningar inom arbetsmiljöområdet och bedrivit ett antal utvecklingsprojekt med syfte att stärka arbetsmiljön. Sammantaget har både insatser och pandemin bidragit till ett ökat fokus på arbetsmiljö och arbetsmiljöarbete.

Arbetet för att öka attraktiviteten har utvecklats bland annat genom satsningar på att profilera förvaltningens arbetsgivarvarumärke, förbättra kandidatupplevelse vid rekryteringar samt ett ambassadörsprogram där befintliga medarbetare blir ambassadörer utåt för blivande kollegor.

För att säkerställa ett aktivt och systematiskt arbete mot hot och våld har skolförvaltningarna gemensamt utvecklat ett stödmaterial för chefer och samverkansgrupper i det systematiska arbetsmiljöarbetet. Materialet innehåller en analys och relevanta åtgärder samt även former för ett främjande arbete med bland annat demokratiuppdraget och antidiskriminering.

Hur påverkar utfallet verksamhetens fortsatta arbete?

En god arbetsmiljö är en förutsättning för att kunna attrahera nya medarbetare samt få befintliga medarbetare att stanna kvar och bli ambassadörer för Malmös grundskolor. Flera av de projekt och satsningar som beskrivs ovan löper över i nästa mandatperiod, där det ökade fokuset på arbetsmiljö och arbetsmiljöarbete kommer att behöva fortsätta.

Kompletteringar av analys av mandatperioden år 2022

Sedan nämndens delårsrapportering har grundskoleförvaltningen mätt HME värdet på nytt. Under 2022 ökade förvaltningens HME-värde avseende både styrning och ledarskap till 81. Medarbetarenkäten utgjorde 2022 även förvaltningens undersökning av den organisatoriska- och sociala arbetsmiljön och gav värdefull information om arbetsmiljön och dess frisk- och riskfaktorer. Friskfaktorer som framkommer är den sociala arbetsmiljön, styrningen och varje elevs bästa skola. Riskfaktorer som framkommer är exempelvis hög arbetsbelastning, stark psykisk påfrestning och arbetsorganisation.

Förvaltningens årliga uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet visar att de risker som verksamheten behöver arbeta med är bland annat att:

- Informera nya och befintliga medarbetare om risker i arbetsmiljön och hur man kan förebygga

eller skydda sig mot dessa

- Utveckla systematiken kring att riskbedöma och åtgärda de kända risker som inte kan åtgärdas direkt, samt att följa upp att de får avsedd effekt och leder till förbättringar i arbetsmiljön, och
- Informera om Malmö stads arbetsmiljöpolicy.

Förvaltningen behöver förtydliga fördelade arbetsmiljöuppgifter och samordningsansvaret för arbetsmiljöarbetet. Det kommer bli aktuellt med såväl kompetenshöjande insatser för chefer som stödjande aktiviteter när det gäller att utveckla det systematiska arbetsmiljöarbetet och att åtgärda aktuella risker i skolarbetsmiljön.

Indikator	Utfall	Önskat utfall 2022	Bedömning av utfall
Hållbart MedarbetarEngagemang, HME	80% (82) (79)		—
Analys av mandatperioden Årets totalindexvärde landade på 80, vilket är samma utfall som 2021. Nerbrutet på de tre delindexen motivation, ledarskap respektive styrning visade resultatet en liten ökning inom områdena ledarskap respektive styrning. Kvinnorna har i högre utsträckning svarat positivt jämfört med männen. Svarefrekvensen var i årets mätning 87% vilket är något lägre än föregående år. Under hela mandatperioden har grundskoleförvaltningen pendlat runt 80 på totalindex (som lägst 78 och som högst 81)			
Andel tidsbegränsade anställningar (exklusive obehöriga lärare)	8% (7%) (9%)		—
Analys av mandatperioden Siffran visar ett medeltal av andelen tidsbegränsade anställningar under perioden augusti-november 2022. Andelen 8% är densamma som motsvarande period 2020. Männen står fortsatt för en högre andel tidsbegränsade anställningar än kvinnorna. Under hela mandatperioden minskade andelen tidsbegränsade anställningar i förvaltningen från 11% till omkring 8%.			

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad ska säkerställa en god kompetensförsörjning

DR 2022

Analys av mandatperioden DR 2022

Hur gick det?

I förvaltningens senaste gapanalys 2021 framgår att gapen för grundskollärare har minskat något i jämförelse med tidigare analyser, men är fortfarande stora. Det faktiska gapet av grundskollärare är 460 medarbetare på 2 år och 468 medarbetare på 5 år. Motsvarande siffror i 2019 års analys var 658 på 2 år och 753 på 5 år, vilket visar att de gapen har minskat sedan förra analysen men fortsatt är stora och kräver stora insatser för att åtgärda.

Under mandatperioden har andelen behöriga lärare i grundskolan, i bemärkelsen legitimerad och undervisande i minst ett legitimationsämne, ökat med tre procentenheter och i förskoleklassen 2 procentenheter. Behörigheten i grundsärskolan ligger kvar på samma nivå. I fritidshemmet har andelen med pedagogisk högskoleutbildning ökat liksom andelen lärare med behörighet i fritidshemmet utav det totala antalet som arbetar i fritidshemmet. Trots svårigheter att rekrytera behöriga lärare i fritidshemmet har antalet grundlärare i fritidshemmet ökat och börjar spridas ut på allt fler fritidshem.

Varför blev det så?

Grundskoleförvaltningen har under hela mandatperioden arbetat med kompetensförsörjning som ett prioriterat åtagande och har en rad pågående projekt och strategiska satsningar som syftar till att säkerställa

en god kompetensförsörjning. Behöriga lärare utgör den största kompetensförsörjningsutmaningen och är samtidigt grundläggande för förvaltningens förmåga att nå målen.

Befolkningsprognosen och förvaltningens egen analys pekar på att gapen ser ut att minska även framöver, inte bara för grundskollärare. Förklaringen tros ligga dels i ett minskat prognostiserat elevunderlag, dels att förvaltningens breda och långsiktiga arbete med kompetensförsörjning mot svårrekryterade grupper börjar ge effekt. En högre behörighetsgrad i kombination med en sjunkande eller stabil personalomsättning både totalt, och inom gruppen legitimerade lärare, ger högre kvalitet och ökad kontinuitet för förvaltningens elever.

Utöver pågående satsningar på befintliga medarbetare att bli behöriga lärare i grundskola och fritidshem, nyanlända lärare, samarbeten med lärarutbildningarna och kompletterande kompetenser sker satsningar även på att utveckla arbetet med förvaltningens VFU-studenter samt området bemanningsplanering och arbetstid. För att vilja stanna kvar och utvecklas som medarbetare krävs ett hållbart arbetsliv.

Hur påverkar utfallet verksamhetens fortsatta arbete?

Enligt Skolverkets lärarprognos fram till år 2035 (januari 2022), råder fortsatt nationell brist på behöriga lärare. Det totala behovet av lärare beräknas minska något, men rekryteringsbehovet är fortsatt stort, framförallt inom de närmaste fem åren. Inom grundskolan väntas bristen på nyutexaminerade lärare bli störst för gruppen ämneslärare med inriktning mot årskurs 7-9.

Den sammantagna bedömningen är att den positiva behörighetsstatistiken är glädjande men också förväntad utifrån att förvaltningen sedan ett par år tillbaka genomför en rad åtgärder som förväntas ha effekt på legitimationsgraden. Under mandatperioden har arbetet med kompetensförsörjning pågått enligt plan, men kompetensförsörjningsutmaningen kvarstår dock under flera år framöver och arbetet behöver fortsätta.

Indikator	Utfall	Önskat utfall 2022	Bedömning av utfall
Andel behöriga lärare i förskoleklass	92%		—
Analys av mandatperioden			
Andelen behöriga lärare i förskoleklassen har minskat marginellt under läsåret 21/22. Förvaltningens siffra är lägre än både riket (93%) och Skånes kommuner (95%).som båda ökat med ungefär sex procentenheter. Sett till hela mandatperioden har andelen behöriga ökat.			
Andel behöriga lärare i grundskola	81%		—
Analys av mandatperioden			
I Malmös kommunala grundskolor har andelen ökat det senaste läsåret och låg i oktober 2021 på 81%, vilket är en ökning med 1 procentenhet. Förvaltningens siffra ligger nu i linje med riksnittet för grundskolan och något under Skånes kommuner. Förvaltningens ökning av andel behöriga lärare (+1 procentenheter) är större än ökningen både i riket och Skånes kommuner. Sett till hela mandatperioden har andelen behöriga ökat. Uppgifterna för läsåret 2021/2022 är hämtade från Skolverkets databas Jämförelsetal och är inrapporterade av skolorna i oktober 2021.			
Andel behöriga lärare i grundsärskola	20%		—
Analys av mandatperioden			
Statistiken över behörigheten i grundsärskolan varierar kraftigt från år till år vilket gör siffrorna svårtolkade. Sedan föregående läsår har behörigheten minskat med drygt 4 procentenheter. Läsåret innan hade behörigheten istället ökat med 8 procentenheter. Förvaltningens siffra för 2021 är högre än Skånes kommuner (14%) och riksnittet (11%) och minskningen av behöriga återfinns även på de två nivåerna. Sett till hela mandatperioden har behörigheten fortsatt pendla kring 20%.			
Andel årsarbetare med pedagogisk	38%		—

Indikator	Utfall	Önskat utfall 2022	Bedömning av utfall
högskoleutbildning i fritidshem			
Analys av mandatperioden			
Andelen årsarbetare med pedagogisk högskoleutbildning, var i senaste mätningen något lägre än föregående år. Förra läsåret hade andelen ökat med tre procentenheter så sett över tid är trenden fortsatt uppåt. Förvaltningen ligger nu en procentenhet under rikssnittet för kommunal regi och 5 procentenheter under Skånes kommuner.			
Sett till hela mandatperioden har andelen med pedagogisk högskoleutbildning ökat.			

Kommunfullmäktigemål - Fler Malmöbor, besökare och samhällsaktörer ska uppleva att Malmö stad levererar en god och likvärdig service genom hög tillgänglighet, professionellt bemötande, rätt kompetens samt genom att ligga i framkant i den digitala utvecklingen

DR 2022

Analys av mandatperioden DR 2022

Hur gick det?

Under mandatperioden har det skett en väntad utveckling inom området gällande upplevelsen av om grundskoleförvaltningen levererar en god och likvärdig service. Till viss del har andelen av grundskoleförvaltningens elever som i förvaltningens elevenkät uppger att de känner sig nöjda med sin skola som helhet ökat. Vad gäller eleverna i grundsärskolan har dock andelen nöjda elever minskat något sedan början av mandatperioden. I början av mandatperioden visade enkätresultaten att flickorna i högre grad kände sig nöjda med sin skola som helhet än pojkarna. I enkäter genomförda i slutet av mandatperioden framträder detta mönster inte lika tydligt.

Den andra delen av kommunfullmäktigemål har fokus på digital utveckling. Även inom detta område bedöms utvecklingen ha gått enligt planering sedan mandatperiodens start. Digitaliseringsarbetet i grundskoleförvaltningen låg i framkant redan 2019 då förvaltningen mottog utmärkelsen Guldtrappan för digital skolutveckling. Sedan dess har digitaliseringsarbetet ute på skolorna ytterligare utvecklats genom en ökad kunskap och användning av bland annat videomötestjänster, digitala system och digitala lärresurser. Förvaltningens bedömning är att alla digitala lärresurser som är upphandlade centralt genom förvaltningen och som skolorna har tillgång till inte används i den utsträckning som de hade kunnat göra, men att användningen i alla fall har ökat. Skolorna efterfrågar och använder i synnerhet flerspråkiga, digitala läromedel som kan hjälpa elever med annat modersmål än svenska i undervisningen. Det har också skett en ökning i användningen av gemensamma digitala lektionsstrukturer på skolorna i exempelvis Google Classroom.

Sedan mandatperiodens start har certifieringsprocessen inom handlingsplanen *Varje elevs bästa skola - digital certifiering* pågått. Även om tre skolor nu har certifierats och fått utmärkelsen *Digital skola* har det genomsnittliga självskattningsresultatet legat relativt stabilt runt 2, aktiverad nivå, på den fyrgradiga skalan under mandatperioden. Det visar på att många skolor har områden att utveckla när det gäller att använda digitala verktyg i undervisningen för att förstärka elevernas lärande innan de kan bli digitalt certifierade.

Varför blev det så?

Det är svårt att härleda enkätresultaten till någon specifik förklaring eller trend. En hypotes är att en elev som lyckas i skolan också tenderar att vara mer nöjd med skolan som helhet. Möjligen kan det i så fall finnas ett samband mellan den minskade skillnaden mellan nöjdheten hos flickor och pojkar och de minskande skillnaderna i kunskapsresultat mellan könen som har framträtt i kunskapsresultaten för läsåret 2021/2022.

En viktig förklaring till den utveckling som skett inom digitaliseringsområdet är coronaviruspandemin. När pandemin bröt ut fick pedagoger och skolledare, med anledning av nödvändiga förberedelser för att

vid behov kunna övergå till distans- och fjärrundervisning i grundskolan, öka fokus på digitaliseringsprocessen. Under läsåret 2020/2021 blev det skarpt läge då högstadieskolorna var tvungna att under några veckor växelvis bedriva nätbaserad undervisning för årskurs 7-9. Under denna period ökade kunskapen om och användningen av digitala videomötestjänster, samt kompetensen kring att bygga upp digitala lektionsstrukturer och skapa elevengagemang i digitala smågrupper och mötesrum online hos undervisande lärare. En annan anledning är att förvaltningen under mandatperioden på en bredare front har spridit information till skolorna om vilka digitala lärresurser och vilken assisterande teknik som det finns tillgång till, samt genomfört kompetensutvecklande insatser i hur digitala lärresurser för programmering kan användas i undervisningen.

Hur påverkar utfallet verksamhetens fortsatta arbete?

Förvaltningen kommer fortsätta att stödja skolor i att använda digitala verktyg för att förstärka elevernas lärande. Skolorna behöver extra stöttning inom de områden där de självskattat sig lågt. I det längre perspektivet bedöms skolornas digitala kompetens komma såväl pedagoger som elever till nytta då den kan skapa en ökad likvärdighet med både utökade stödmöjligheter i undervisningen och en viss flexibilitet i verksamheten.

Indikator	Utfall	Önskat utfall 2022	Bedömning av utfall
Andel positiva grundskoleelever i årskurs 3 och 5 på frågan Jag är nöjd med min skola som helhet	84,3% (81,8%) (82,1%)		—
Analys av mandatperioden Läsåret 2021/2022			
Små förändringar har noterats under mandatperioden när det gäller denna indikator.			
Andel positiva grundskoleelever i årskurs 7 och 9 på frågan Jag är nöjd med min skola som helhet	70,5% (69,3%) (71,6%)		—
Analys av mandatperioden Läsåret 2021/2022			
Små förändringar har noterats under mandatperioden när det gäller denna indikator.			
Andel positiva grundsärskoleelever på frågan Jag är nöjd med min skola som helhet	81,9% (85,1%) (81,4%)		—
Analys av mandatperioden Läsåret 2021/2022			
En nedgång har skett läsåret 2021/22 jämfört med andra mättillfällen under mandatperioden vilket var läsåret 2019/20.			
Andel positiva fritidshemselever på frågan Jag är nöjd med min skola som helhet	88,8% (87%) (87,9%)		—
Analys av mandatperioden Läsåret 2021/2022			
Små förändringar har noterats under mandatperioden när det gäller denna indikator.			

Indikator	Utfall	Önskat utfall 2022	Bedömning av utfall
Digital mognad	2,15		—
Analys av mandatperioden			
Under mandatperioden 2020-2022 har den digitala mognaden hos Malmös grundskolor ökat successivt i samtliga utbildningsområden. En markant uppgång i användningen av digitala lärresurser i undervisningen skedde under pandemin med syfte att kunna bedriva fjärr- och distansundervisning i ett läge av hög frånvaro bland både personal och elever.			
Sedan 2018 har skolorna genomfört en skattning av sin digitala mognad för att uppnå en ökad grad av digitalisering och användning av digitala verktyg i undervisningen för att uppnå en ökad likvärdighet, högre måluppfyllelse och ökad social hållbarhet. Under åren 2018-2021 genomförde skolorna en självskattning utifrån den först framtagna			

Indikator	Utfall	Önskat utfall 2022	Bedömning av utfall
<p>handlingsplanen Varje elevs bästa skola - digital certifiering, där det genomsnittliga resultatet för stadens grundskolor gick från 2,17 till 2,46 på en fyrgradig skala där nivå 3 innebär Trygg.</p> <p>Under läsåret 2020-2021 uppnådde 9 grundskolor nivå Trygg och fick därmed möjlighet att ansöka om att gå in i en certifieringsprocess för att utmanas vidare inom digitalisering, där tre skolor deltog i processen och fick utmärkelsen Digital skola 2021 för första gången någonsin.</p> <p>Under 2022 självskattade skolorna sig för första gången utifrån den reviderade och uppdaterade handlingsplanen Varje elevs bästa skola - digital certifiering 2022-2025, där de utmanades på en ny nivå utifrån de nya utmaningarna inom media- och informationskunnighet, MIK, AI, desinformation, näthat, dataskydd och integritet inom fem olika delområden. Trots detta uppnådde skolorna det genomsnittliga resultatet 2,15 och därmed fortsätter skolornas självskattningsresultat att hålla sig på värdet 2 av 4, vilket innebär nivå Aktiverad.</p> <p>De delområden som skolorna som har högst resultat i 2022 års självskattning är Ledarskap och planering, Digitala läresurser i undervisningen för att förstärka lärandet och Digitala resurser och infrastruktur. För att nå upp till nivå 3, Trygg, på alla delområden så behöver fler skolor formulera en målbild och ta fram en plan för sin digitalisering samt en användarpolicy för användningen av digitala läresurser och digital assisterande teknik.</p> <p>De delområden som skolorna skattar sig lägst på i självskattningen för 2022 är Kollegialt lärande och Skolans digitaliseringskultur. Resultatet visar på ett fortsatt stort behov av strukturerad kompetensutveckling och kollegialt lärande inom användning av digitala läresurser och digital assisterande teknik i undervisningen hos våra skolors pedagogiska personal utifrån deras enskilda behov. De inkomna svaren på delområdet Skolans digitaliseringskultur visar att skolornas deltagande i samarbets- och utvecklingsprojekt med lokala, regionala, nationella och internationella aktörer är fortsatt lågt och behöver öka för att följa läroplanens intentioner fullt ut. Självskattning en för 2022 visar även på ett lågt resultat för lokal IT- och IKT-pedagogisk support ute på våra skolor.</p> <p>I början av 2022 har den nya beslutsstödsapplikationen Varje elevs bästa skola digital certifiering 2022-2025 utvecklats och blivit klar. Därmed har alla skolors personal tillgång till sin egen skolas och andras självskattningsresultat på ett enkelt och överskådligt sätt, något som kan främja dela-kulturen och det kollegiala lärandet mellan våra skolor framöver. Den nya beslutsstödsapplikationen gör det även möjligt för förvaltning och beslutsfattare att följa och stödja arbetet med Varje elevs bästa skola – digital certifiering 2022-2025.</p>			

Redovisning av budgetuppdrag

Målområde - Utbildning och arbete

Budgetuppdrag
<p>Arbetsmarknads- och socialnämnden ges tillsammans med övriga nämnder i uppdrag att öka antalet arbetsmarknadsanställningar i kommunen.</p> <p>Avstämning</p> <p>Kommunfullmäktige beslutade i december 2020 om en kommunövergripande målsättning om en utökning med 1000 arbetsmarknadsanställningar under 2021 till totalt 1 500. Syftet var att få fler Malmöbor i självförsörjning. I augusti 2021 uppnåddes målet med 1 507 platser.</p> <p>I samband med <i>delårsrapport 2022</i> skickade arbetsmarknads- och socialnämnden en andra utvärdering av arbetet med arbetsmarknadsanställningar till kommunstyrelsen (ASN 2022-09-28, §-305, 2022-5364). Utvärderingen visade att antalet deltagare i arbetsmarknadsanställningar var som högst i april 2022 med 1 247 deltagare och i juli 2022 hade stadens nämnder levererat 1 852 platser.</p> <p>Stadens förvaltningar har fortsatt arbetet med att ta fram platser och utveckla arbetsuppgifter inom ramen för arbetsmarknadsanställningar. Under året har förvaltningarnas styrgrupper inom uppdraget, tillsammans med representanter från arbetsmarknads- och socialförvaltningen träffats kontinuerligt med fokus på att identifiera platser och arbetsuppgifter för arbetsmarknadsanställda samt utse handledare till dessa.</p> <p>Sammantaget har 1 779 platser levererats till och med 31 december 2022. Det är 272 fler platser än de uppsatta målen i fördelningsmodellen på 1 507 enligt fördelningsnyckeln om 5,7 procent av antalet anställda.</p> <p>Grundskolenämndens verksamheter har fortsatt sitt arbete med att ta fram platser för arbetsmarknadsanställningar utifrån framtagna koncept och har även utarbetat ytterligare ett koncept för språkstödare.</p> <p>Förvaltningen har uppfyllt kvoten av tilldelade platser till 97 % motsvarande 338 av 347 platser. Arbetet fortsätter med målsättningen att leverera de sista 9 platserna i början på år 2023.</p>

Målområde - En god organisation

Budgetuppdrag

Samtliga nämnder ges i uppdrag att aktivt och systematiskt arbeta för att förebygga och motverka hot och våld på arbetsplatsen.

Avstämning

Som tidigare rapporterat har skolförvaltningarna gemensamt tagit fram ett material till stöd för chefer och samverkansgrupper i det systematiska arbetsmiljöarbetet mot hot och våld. Stödmaterialet publicerades och kommunicerades under våren 2022. Bedömningen är att stödmaterialet är något som verksamhetens chefer nu stödjer deras systematiska arbete i praktiken, lokalt på skolorna.

Årets medarbetarenkät, som genomfördes under hösten har förvaltningsövergripande undersökt huruvida man drabbats av hot och våld i sin egen arbetsmiljö. Resultatet visar att det har ca 20% av medarbetarna gjort. Mestadels är det elever som utsätter medarbetarna, på arbetsplatsen, och en majoritet av de som drabbats har anmält händelsen/händelserna till sin chef och fått det stöd man behöver.

Hur resultatet fördelar sig mellan olika yrkeskategorier och yrkesgrupper, tex lärare respektive chefer eller medarbetare i fritidshem analyseras just nu förvaltningsövergripande och vid behov ses åtgärder över.

Varje skola arbetar med analys och eventuella lokala åtgärder för sitt eget resultat. Avdelningsnivån stödjer utifrån behov.

I årets "Årliga uppföljning av SAM" har verksamheten återkopplat att man lokalt behöver arbeta vidare med att få till det systematiska arbetet med att bedöma, förebygga och åtgärda risker och att informera medarbetare om vilka risker som finns i den lokala arbetsmiljön, och hur man kan skydda sig mot dem. En av riskerna är hot och våld.

Verksamheten uppger dels att man behöver kompetensutveckla befintliga medarbetare men särskilt nya medarbetare och medarbetare som varit frånvarande en längre tid eftersom de är extra riskutsatta. Detta område återfinns nu i många skolors egen handlingsplan för SAM.

Efter Arbetsmiljöverket inspektion 2021 har förvaltningen lämnat in en handlingsplan med åtgärder. En av åtgärderna är att kompetensutveckla chefer i den specifika arbetsmiljö som finns i skolan, och kring vanligt förekommande risker i skolmiljö. Eftersom hot och våld är en sådan risk kommer hot och våld i någon grad omfattas i den kompetensutvecklande insatsen, och på så sätt stödja verksamheten i sitt lokala arbete mot hot och våld.

HR-avdelningen ser för närvarande också över vad som ingår i introduktion av nya medarbetare och en del av översynen är hot och våld, dvs vad får medarbetare med sig i i introduktionen vad gäller tex lågaffektivt bemötande och konfliktförståelse - i syfte att förebygga hotfulla och våldsamma situationer.

Sammantaget är min bedömning att det finns ett aktivt och systematiskt arbete mot hot och våld på såväl skolor som förvaltning. Det finns också en förbättringspotential identifierad på många skolor, vilket tyder på aktivitet. En handlingsplan på förvaltningsnivå, som omfattar hot och våld, har också tagits fram. Förvaltningen kommer med kompetensutveckling och stödmaterial i övrigt att fortsätta stödja förbättringen.

Arbetet fortsätter under 2023.

Avslutningsvis har ett annat arbete, "Fri från våld" startats i hela staden med målgrupperna medarbetare och malmöbor. Det tangerar detta uppdrag, och kommer som jag uppfattar det att lyfta fram ytterligare åtgärder mot hot och våld, både i nära relationer och på arbetsplatser.

Kommunstyrelsen, tillsammans med samtliga berörda nämnder, ges i uppdrag att utreda förutsättningar att införa e-tjänst som norm.

Avstämning

Grundskoleförvaltningen har under året släppt ett antal e-tjänster riktade mot medborgare. Tjänsterna finns samlade på <https://sjalvservice.malmo.se/>.

Exempel på e-tjänster som släppts under året:

- Uppsägning fritidshem
- Anmälan till Skolstart Malmö
- Ansökan, uppsägning modersmål

Digitaliseringsenheten har under året kartlagt hinder som finns för att kunna ha e-tjänster som norm i förvaltningen. Utifrån kartläggningen har ett antal hinder identifierats. Det rör sig exempelvis om delegationsordningen och valfrihet för verksamheter att använda förvaltningens e-tjänster ut mot medborgare.

Digitaliseringsenheten har också under året arbetat med att göra förändringar och lagt till funktionalitet i systemmiljön som syftar till att underlätta användandet av e-tjänster överlag i förvaltningen.

Exempel på åtgärder:

- Provisionering av vårdnadshavare till Skola24.

Budgetuppdrag

- Aktiverat inloggning med e-id för vårdnadshavare till e-tjänster.
- Medlemskap i Skolfederation för förenklad provisionering och inloggning för medarbetare och elever.
- Utbildning i tjänstedesign för medarbetare på digitaliseringsenheten.

Uppdraget i sin helhet har samordnats av kommunstyrelsens förvaltning. De kommer även att sammanställa en slutrapport som beskriver stadens samlade arbete inom uppdraget, och som återredovisas till kommunfullmäktige som ett särskilt ärende.

Ekonomisk utveckling under året

Budgetavvikelse

Driftbudget

Tkr	Utfall	Prognos DR	Förändring
Nettokostnad	-5 357 224	-5 362 623	5 399
Kommunbidrag	5 362 623	5 362 623	0
Resultat (budgetavvikelse)	5 399	0	5 399

Viktiga orsaker till årets resultat

Corona	26 500
Befolkningsansvaret exkl Ukraina	43 052
Ukraina befolkningsansvaret	-1 000
Ukraina produktionen - anställningar i beredskap	-2 403
Kostnader telefoni och datorer	-10 000
Nettoavvikelse (utan effekt corona samt Ukraina) utbildningsområden, samordning och stöd samt förvaltningsövergripande	-50 750
Summa budgetavvikelse (utfall)	5 399

Viktiga förändringar jämfört med delårsrapport

Corona	10 000
Befolkningsansvaret exkl Ukraina	18 952
Ukraina befolkningsansvaret	1 100
Ukraina produktionen - anställningar i beredskap	-2 403
Nettoavvikelse utbildningsområden, samordning och stöd samt förvaltningsövergripande	-22 250
Summa förändringar	5 399

Investeringsram

Tkr	Utfall	Budget	Avvikelse
	45 206	58 500	13 294

Verksamhetsmått

	Utfall	Budget	Avvikelse
Antal elever i grundskola inkl förskoleklass	40 560	40 907	-347

Antal elever i grundsärskola	535	543	-8
Antal elever i fritidshem	18 329	18 183	146

Analys av avvikelser i förhållande till nämndens driftbudget

Kommentar till utfall

Grundskoleförvaltningen redovisar ett överskott om 5,4 Mkr för 2022.

Kommunbidrag

I budget för 2022 fördelade kommunfullmäktige till grundskolenämnden ett kommunbidrag på 5 327 190 tkr.

Kommunbidraget utökades två gånger under 2022. Kommunfullmäktige utökade tillfälligt kommunbidraget för 2022 med 30 383 tkr (STK-2022-292) i juni 2022 med anledning av tillfälligt stöd till skolväsendet, skolmiljarden samt med 5 050 tkr i augusti 2022 (STK-2018-1233) i samband med fördelning av statsbidrag för socialt utsatta områden.

Det slutliga kommunbidraget för 2022 blev därmed 5 362 623 tkr.

Befolkningsutveckling

Utfall antal folkbokförda individer 6-15 år

Utfall 31/12 2021 SCB	Ökning under 2022	Utfall 31/12 2022	Årsgenomsnitt	Årsgenomsnitt i budget 2022	Differens mot budget
40 975	639	41 614	41 284	41 549	-265

Antalet folkbokförda individer 6 - 15 år ökade mellan januari och december 2022 med 639. I befolkningsprognosen över folkbokförda individer som låg till grund för grundskolenämndens resurstilldelning i budget 2022 beräknades antalet individer 6 - 15 år i genomsnitt till 41 549. Utfallet för året blev 41 284 och tabellen visar att antalet individer understegs med 265 individer jämfört med årssnittet som antogs i samband med budget 2022.

Nyanlända elever

Under 2022 skrevs 797 nyanlända elever in i Malmös grundskolor, ett genomsnitt på 15 individer per vecka vilket kan jämföras med 719 individer för 2021. Av de 797 eleverna var det 148 elever som omfattades av massflyktsdirektivet. Antalet nyanlända elever ökade med 78 individer jämfört med 2021. Av de 797 eleverna var 11 ensamkommande flyktingbarn och 22 elever var asylsökande.

Volymer Grundskola inklusive förskoleklass

	Utfall 2022	Budget 2022	Diff
Egen produktion			
Malmö elever i egen produktion	34 022	34 264	-242
+Elever från annan kommun i Malmös skolor	326	306	20
Totalt egen produktion	34 348	34 570	-222
Befolkningsansvar			

	Utfall 2022	Budget 2022	Diff
Malmö elever i egen produktion	34 022	34 264	-242
Malmö elever i annan kommun och staten	301	389	-88
Malmö elever i fristående verksamhet	6 237	6 254	-17
Totalt befolkningsansvar	40 560	40 907	-347

Totalt antal Malmö elever i grundskola inklusive förskoleklass blev 40 560, vilket är 347 färre elever jämfört med budget.

Av det totala antalet elever uppgick antalet elever i förskoleklass till 4 230 elever i årsgenomsnitt, 32 elever färre jämfört med budget. Andelen 6-åringar i förskoleklass uppgick 2022 till 97,3 %, ett litet antal 6-åriga barn går i förskola, i årskurs 1 eller i grundsärskola.

I Malmös egen verksamhet uppgick antalet elever i genomsnitt till 34 348 vilket är 222 färre jämfört mot budget.

Av det totala antalet Malmö elever hade 6 237 elever plats i fristående grundskola och förskoleklass, vilket är 17 färre elever jämfört mot budget. Andelen elever i fristående verksamhet uppgick till 15,4 % inom grundskoleverksamheten.

Antalet elever med skolgång i annan kommun eller hos statliga utförare blev 301 vilket är 88 elever färre jämfört mot budget. Antalet elever från annan kommun i Malmös skolor blev 20 fler jämfört mot budget.

Volymer Grundsärskola

	Utfall 2022	Budget 2022	Diff
Egen produktion			
Malmö elever i egen produktion	504	510	-6
+Elever från annan kommun i Malmös skolor	3	3	0
Totalt egen produktion	507	513	-6
Befolkningsansvar			
Malmö elever i egen produktion	504	510	-6
Malmö elever i annan kommun och staten	1	2	-1
Malmö elever i fristående verksamhet	30	31	-1
Totalt befolkningsansvar	535	543	-8

Antalet elever i grundsärskola uppgick till 535 vilket är 8 färre jämfört med budget.

Volymer Fritidshem

	Utfall 2022	Budget 2022	Diff
Egen produktion			
Malmö elever i egen produktion	15 436	15 346	90
+Elever från annan kommun i Malmös skolor	84	75	9
Totalt egen produktion	15 520	15 421	99
Befolkningsansvar			
Malmö elever i egen produktion	15 436	15 346	90
Malmö elever i annan kommun och staten	75	84	-9
Malmö elever i fristående verksamhet	2 818	2 753	65
Totalt befolkningsansvar	18 329	18 183	146

Antalet elever i fritidshem uppgick till 146 fler än budget. För helåret uppgick andelen barn i fritidshem till 61,7 %. Utfallet föregående år var 60,4 %. Ökningen i det procentuella utfallet kan eventuellt förklaras av att efterfrågan ökade igen i samband med att det skedde en återgång från hemarbetet som var orsakat av pandemin.

Utfall Befolkningsansvar

Befolkningsansvaret redovisar ett överskott för perioden på 42,1 Mkr. Befolkningsansvaret har en positiv avvikelse från demografisk prognos, dvs färre folkbokförda. Detta innebär lägre volymer för köp av verksamhet.

Befolkningsansvar	Budget 2022	Utfall 2022	Avvikelse 2022
Ersättningar elever	99 435	108 368	8 933
Övriga intäkter	34 356	38 181	3 825
Bidrag	82 351	82 418	67
Summa intäkter	216 142	228 967	12 825
Köp av verksamhet grundskolor	-288 784	-282 338	6 446
Köp av verksamhet förskoleklass	-296 621	-292 729	3 892
Köp av verksamhet fritidshem	-860 071	-860 409	-338
Köp av verksamhet grundskola	-4 133 289	-4 114 063	19 227
Köp av verksamhet	-5 578 765	-5 549 538	29 227
Kommunbidrag	5 362 623	5 362 623	0
Resultat	0	42 052	42 052

Kostnaderna för skolskjuts har ökat och uppvisar en negativ avvikelse med 14,8 Mkr. Det finns bland annat en negativ avvikelse på de kostnadsfria busskorterna.

För befolkningsansvaret prognostiserades i samband med delårsrapporten om en positiv avvikelse med 22 Mkr. Avvikelsen jämfört med prognosen förklaras av att volymerna i utfallet sammantaget blev ytterligare lägre än i prognosen.

Utfallet av grundskoleelever blev 125 lägre jämfört med prognosen. Prognosen utgick från 222 lägre än budget men utfallet blev 347 elever lägre än budget.

Inom grundsärskola prognosticerades med 3 elever färre än budget, men här blev avvikelsen 8 färre elever.

Antalet platser i fritidshem blev i paritet med prognosen. I prognosen beräknades volymerna till 101 fler än budget men volymerna blev 103 fler än budget.

I prognosen beräknades med 96 helårselever grundskola samt 67 helårsplatser fritidshem från Ukraina. Via skolstart Malmö har 153 elever skrivits in under april-december 2022. Ekonomiskt sett har förvaltningen ersatts för ukrainska elever via migrationsverkets ordinarie statsbidrag för asylsökande. Förvaltningen har sökt för 21 elever under vårterminen och för 68 elever under höstterminen utifrån massflyktsdirektivet, vilket ger ett genomsnitt på 38 helårselever och 27 helårsplatser fritidshem. Beslut om bidrag för 2022 har ännu inte fattats av migrationsverket, men i resultatet har antagits att statsbidraget för dessa elever kommer uppgå till 2,7 Mkr. Statsbidraget har inte täckt befolkningsansvarets kostnader utan nettokostnaden blev 1,0 Mkr. I prognosen var bedömningen att nettokostnaden skulle bli 2,1 Mkr 2022 för befolkningsansvaret.

Utfall Verksamheten/Produktionen

Verksamheten/produktionen	Budget 2022	Utfall 2022	Avvikelse 2022
Ersättningar elever	3 398 125	3 360 042	-38 083
Hyreskompensation	761 116	750 572	-10 544
Övriga intäkter	664 577	679 678	15 101
Bidrag	438 596	506 054	67 458
Summa intäkter	-5 262 413	5 296 345	33 932
Lönekostnader	-2 649 914	-2 624 539	25 374
Po-pålägg	-1 053 271	-1 027 831	25 440
Summa personalkostnader	-3 703 185	-3 652 370	50 815
Lokal- och markhyror	-800 356	-791 948	8 408
Övriga kostnader	-758 872	-888 679	-129 807
Summa övriga kostnader	-1 559 228	-1 680 627	-121 399
Resultat	0	-36 652	-36 652

Sammantaget för utbildningsområdena, avdelning samordning och stöd och förvaltningsövergripande uppvisas för året en negativ avvikelse på 36,7 Mkr. Det finns överskott på intäkter och personalkostnader men underskott på övriga kostnader. Utfallet försämrades med 14,7 Mkr jämfört med prognosen i delårsrapporten. Detta förklaras av ett försämrat utfall på övriga kostnader. Inköpen har blivit dyrare på grund av kostnadsökningar under hösten. Fler inköp har skett under höstterminen för att stå väl rustade med resurser till läsåret 2022/2023.

Förvaltningen finansierade de anställdas friskvårdsersättning centralt, 7,7 Mkr, under 2022. Finansiering skedde via ersättningen som förvaltningen erhållit för sjuklöner 2022.

Utbildningsområdena och samordning och stöd har fått ersättningar med 20 Mkr via förvaltningens

utökade ersättningar för utökade sjuklönekostnader. Dessa medel har bland annat möjliggjort inköp av mobiltelefoner, med anledning av införandet av Freja-ID, och inköp av elevdatorer.

Utbildningsområden

Sammantaget för utbildningsområdena uppvisas för året en negativ avvikelse på 56,3 Mkr. Det finns överskott på intäkter men underskott på personalkostnader och övriga kostnader. Utfallet försämrades med 27,8 Mkr jämfört med prognosen i samband med delårsrapporten. Försämringen förklaras av ett försämrat utfall på övriga kostnader. Detta förklaras dels av att inköpen har blivit dyrare på grund av kostnadsökningar under hösten, dels av att fler inköp skett under höstterminen för att stå väl rustade läsåret 2022/2023.

I genomsnitt finns en negativ avvikelse med 857 tkr per rektorsområde, vilket motsvarar en avvikelse med 1,2 procent i förhållande till genomsnittliga intäkter per rektorsområde. Trettiofem procent av rektorsområdena har för året en positiv avvikelse och sextiofem procent har en negativ avvikelse. Överskotten varierar mellan en positiv avvikelse om 54 tkr till 3 747 tkr, medan de negativa avvikelserna spänner mellan minus 79 tkr till minus 6 953 tkr.

Utbildningsområdena har under året fått ta del av den ersättning som förvaltningen erhållit för ökade sjuklöner med anledning av pandemin. Förvaltningen fick under året en utökad ram, 30,4 Mkr, via skolmiljarden. En viss del var budgeterad och resterande tillföll skolorna efter nämndens beslut i augusti.

Nedan visas utfall och budgetavvikelse per utbildningsområde.

Område A	Budget 2022	Utfall 2022	Avvikelse 2022
Ersättningar elever	730 212	735 064	4 851
Hyreskompensation	172 699	171 693	-1 006
Övriga intäkter	24 476	32 470	7 993
Bidrag	88 212	102 190	13 978
Summa intäkter	1 015 600	1 041 416	25 816
Lönekostnader	-508 863	-508 558	305
Po-pålägg	-202 273	-198 472	3 801
Summa personalkostnader	-711 137	-707 030	4 106
Lokal- och markhyror	-172 702	-172 816	-114
Övriga kostnader	-131 762	-160 142	-28 380
Summa övriga kostnader	-304 464	-332 958	-28 494
Resultat	0	1 428	1 428

Område B	Budget 2022	Utfall 2022	Avvikelse 2022
Ersättningar elever	562 484	571 348	8 864
Hyreskompensation	134 462	134 807	345
Övriga intäkter	27 458	33 230	5 772
Bidrag	61 466	69 855	8 389
Summa intäkter	785 871	809 241	23 370
Lönekostnader	-385 931	-389 091	-3 159

Område B	Budget 2022	Utfall 2022	Avvikelse 2022
Po-pålägg	-153 431	-152 725	705
Summa personalkostnader	-539 362	-541 816	-2 454
Lokal- och markhyror	-134 462	-135 146	-684
Övriga kostnader	-112 046	-137 361	-25 315
Summa övriga kostnader	-246 508	-272 507	-25 999
Resultat	0	-5 083	-5 083

Område C	Budget 2022	Utfall 2022	Avvikelse 2022
Ersättningar elever	750 982	743 173	-7 809
Hyreskompensation	166 021	166 685	664
Övriga intäkter	17 385	29 763	12 377
Bidrag	101 003	111 204	10 201
Summa intäkter	1 035 392	1 050 824	15 433
Lönekostnader	-529 669	-528 485	1 184
Po-pålägg	-210 543	-207 485	3 059
Summa personalkostnader	-740 212	-735 981	4 231
Lokal- och markhyror	-166 021	-166 932	-911
Övriga kostnader	-129 158	-173 694	-44 535
Summa övriga kostnader	-295 179	-340 626	-45 446
Resultat	0	-25 771	-25 771

Område D	Budget 2022	Utfall 2022	Avvikelse 2022
Ersättningar elever	682 481	675 937	-6 544
Hyreskompensation	152 570	152 280	-290
Övriga intäkter	19 266	24 349	5 083
Bidrag	85 784	91 144	5 360
Summa intäkter	940 101	943 709	3 608
Lönekostnader	-475 339	-475 774	-434
Po-pålägg	-188 947	-187 477	1 471
Summa personalkostnader	-664 287	-663 251	1 036
Lokal- och markhyror	-152 570	-152 612	-42
Övriga kostnader	-123 244	-143 858	-20 614
Summa övriga kostnader	-275 814	-296 470	-20 657
Resultat	0	-16 012	-16 012

Område E	Budget 2022	Utfall 2022	Avvikelse 2022
Ersättningar elever	581 771	586 560	4 789
Hyreskompensation	133 450	133 826	376
Övriga intäkter	14 417	18 247	3 830
Bidrag	80 014	89 317	9 303
Summa intäkter	809 652	827 950	18 298
Lönekostnader	-402 823	-415 829	-13 006
Po-pålägg	-160 122	-162 668	-2 546
Summa personalkostnader	-562 945	-578 497	-15 552
Lokal- och markhyror	-133 450	-133 829	-379
Övriga kostnader	-113 257	-126 511	-13 254
Summa övriga kostnader	-246 707	-260 340	-13 633
Resultat	0	-10 886	-10 886

Samordning och stöd

Samordning och stöd	Budget 2022	Utfall 2022	Avvikelse 2022
Ersättningar elever	53 169	47 960	-5 208
Hyreskompensation	1 916	1 916	0
Övriga intäkter	213 134	218 637	5 504
Bidrag	8 864	10 275	1 411
Summa intäkter	277 082	278 789	1 707
Lönekostnader	-184 550	-177 067	7 483
Po-pålägg	-73 359	-68 827	4 532
Summa personalkostnader	-257 909	-245 893	12 015
Lokal- och markhyror	-5 892	-5 941	-49
Övriga kostnader	-13 282	-16 111	-2 829
Summa övriga kostnader	-19 174	-22 052	-2 878
Resultat	0	10 844	10 844

Sammantaget för samordning och stöd uppvisas för året en positiv avvikelse på 10,9 Mkr. Det finns överskott på intäkter och personalkostnader. I samband med delårsrapporten prognostiserades med ett nollresultat.

Språkcentralen uppvisar en positiv avvikelse för perioden med 7,4 Mkr. Detta trots att förstärkningar gjorts inom skolstart Malmö för att hantera den kö som fanns till kartläggning av nyanlända elever. Under vårterminen fanns vakanta tjänster som gjorde att kostnaderna blev lägre än vad det fanns utrymme till i budgeten. Till höstterminens start blev dessa tjänster till stor del tillsatta av nya medarbetare.

Inom den centrala elevhälsan finns en positiv avvikelse med 3,2 Mkr. Detta förklaras till viss del av att det under delar av året funnits vakanta tjänster. Dessutom startade det nya centrala stödteamet upp andra halvan av året, vilket gav en positiv avvikelse av dessa budgetmedel.

SU-central har under året genererat ett överskott sammantaget med 0,3 Mkr. När det gäller de sex centrala undervisningsgrupperna uppvisar de en negativ avvikelse om 2,0 Mkr för 2022. Förklaras av att de har haft lediga platser. Lediga platser innebär intäktsbortfall och eftersom anpassning av personalkostnaderna inte skett har en negativ avvikelse uppstått. Det finns en positiv avvikelse med 1,4 Mkr på Flexteamet och Lotsteamet. Detta förklaras av ytterligare ersättningar i samband med att förvaltningen erhöll medel för trygghetsskapande insatser. Sjukhuskolorna uppvisar en positiv avvikelse om 0,9 Mkr.

Förvaltningsövergripande verksamheter

Förvaltningsövergripande	Budget 2022	Utfall 2022	Avvikelse 2022
Hyreskompensation	-1	-10 635	-10 634
Övriga intäkter	336 948	322 983	-13 966
Bidrag	13 252	32 068	18 816
Summa intäkter	350 199	344 416	-5 784
Lönekostnader	-131 031	-129 736	1 295
Po-pålägg	-52 011	-50 177	1 834
Summa personalkostnader	-183 042	-179 914	3 128
Lokal- och markhyror	-35 260	-24 674	10 586
Övriga kostnader	-131 898	-131 000	898
Summa övriga kostnader	-167 158	-155 674	11 483
Resultat	0	8 828	8 828

De förvaltningsövergripande verksamheterna uppvisar en positiv avvikelse om 8,8 Mkr, vilket är 2,3 Mkr bättre än prognosen i samband med delårsrapporten. Inom de förvaltningsövergripande verksamheterna förklaras överskottet av vakanta tjänster, överskott inom digitalisering och systemhantering på grund av försenad tidplan för modern systemmiljö.

Kompetensförsörjningsenheten uppvisar ett överskott med 4,7 Mkr för året. Förklaras av att det är studenter som inte fullföljer den arbetsintegrerade lärarutbildningen samt överskott på projektet våga prova läraryrket.

Inom de förvaltningsövergripande verksamheternas överskott ingår delar av den intäkt som förvaltningen erhållit avseende bidrag för sjuklönekostnader för perioden dec 2021 - mars 2022, 30,6 Mkr. 20 Mkr av dessa har delats ut till verksamheten för att bland annat finansiera skolornas inköp av datorer och telefoner.

Som tidigare nämnts finansieras även förvaltningens kostnader för friskvård av intäkten för sjuklönekostnader 2022.

Centralt har finansierats den del av förändringen av kostnader för semesterlöner som överstiger 2,6 procent av lönesumman. Detta innebär att enheternas resultat har justerats med 15 Mkr.

Ekonomiska konsekvenser av coronapandemin

Tabell

EKONOMISKA KONSEKVENSER, Coronapandemin, tkr	Orsak	Utfall
--	-------	--------

EKONOMISKA KONSEKVENSER, Coronapandemin, tkr	Orsak	Utfall
ÖKADE INTÄKTER (ange belopp utan tecken)	Bidrag sjuklönekostnader	30 600
MINSKADE INTÄKTER (ange - framför beloppet)		
ÖKADE KOSTNADER (ange - framför beloppet)	Diverse inköp och kvarstående inköp från 2021 pga leveransproblem 2021	-5 300
	Ökade sjuklöner jan-aug inkl arbetsgivaravgifter	-20 000
	Ökade vikariekostnader inkl arbetsgivaravgifter	-7 000
	Kvarstående överanställningar	-4 800
MINSKADE KOSTNADER (ange belopp utan tecken)	Lägre lönekostnader på grund av ökade sjukskrivningar, inkl arbetsgivaravgifter	33 000
NETTO	Samtliga	26 500

I samband med coronaviruspandemin ersatte staten för sjuklönekostnader. För 2022 uppgår denna ersättning med 30,6 Mkr. För samma period görs bedömningen att grundskoleförvaltningens utökade sjuklönekostnader har varit ca 20 Mkr.

Genom att göra en jämförelse med verksamhetsåret 2019 har grundskoleförvaltningen gjort en bedömning av storleksordningen av de lägre lönekostnader som finns på grund av högre sjukskrivningar. Inklusivt arbetsgivaravgifter bedöms att grundskoleförvaltningen haft knappt 33 Mkr lägre lönekostnader än vad som skulle varit fallet om inte pandemin funnits. En bedömning har också gjorts av ökade vikariekostnader på grund av högre sjukfrånvaro, även här har jämförelsen gjorts med verksamhetsåret 2019. Merkostnaden för vikarier har beräknats till 7 Mkr.

Grundskoleförvaltningen har under pandemin uppmanat verksamheten att överanställa för att säkra upp att det hela tiden skulle finnas personal på plats i skolorna. Dessa överanställningar bedöms uppgått till 4,8 Mkr 2022.

Diverse inköp och kvarstående inköp (14,3 Mkr) från 2021 p g a leveransproblem i samband med pandemin bedömdes i delårsrapporten uppgå till 15,3 inklusive kostnadsökningar. Då vissa leveransproblem kvarstod även under 2022 blev merkostnaden för 2022 5,3 Mkr.

Analys av avvikelser i förhållande till nämndens investeringsram

Grundskoleförvaltningen har för 2022 en positiv avvikelse med 13,3 Mkr i förhållande till nämndens

investeringsram som uppgick till 58,5 Mkr. Totalt har förvaltningen investerat för 45,2 Mkr varav 24,8 Mkr är centralt finansierade investeringar som är kompensationsgrundande för den enskilda skolan. Dessa investeringar avser uppstart av nya skolplatser och arbetsmiljöåtgärder mm efter beslut i förvaltningens lokalgrupp.

Investeringar som görs på skolorna och som inte är kompensationsgrundande uppgick för 2022 till 19,4 Mkr. I genomsnitt har utbildningsområdena gjort investeringar för 3,9 Mkr per område.

Inom samordning och stöd samt förvaltningsledningen har investeringar genomförts för 1,0 Mkr.

Förväntad utveckling kommande år

Befolkningsutvecklingen tyder på ett fortsatt behov av ändamålsenliga lokaler

Malmö stad fortsätter att växa, om än i lite långsammare takt än tidigare gällande barn i skolåldern. Befolkningsutvecklingen ställer fortsatta krav på en utbyggnad av skolplatser. Behovet av skolplatser ökar i flera delar av staden, men det är primärt i de delar av staden där utbyggnadstakten av bostäder är störst som nya skolor tillskapas.

Förändrade demografiska förutsättningar och ökat behov av högspecialiserade verksamheter

Den demografiska utvecklingen under de senaste åren har medfört att elevantalet i grundskolenämndens verksamhet har ökat kraftigt, vilket medfört en kraftig förtätning på många skolor. Under de kommande åren prognostiseras en fortsatt elevökning, om än i mindre takt än tidigare. Enligt prognosen motsvarar det ökande antalet elever de närmaste åren två medelstora skolor. Nämnden ser begränsade möjligheter till ytterligare förtätning på skolorna. Dessutom ses en ökande andel elever i skolformen grundsärskola – som under 2023 byter namn till anpassad grundskola – samt ett ökat behov av högspecialiserade verksamheter. Ett stort arbete krävs för att kunna möta grundsärskolans kapacitetskrav. Det påverkar arbetet med lokal- och kapacitetsplanering, då den här typen av verksamheter kräver anpassade lokaler. De är också mer resurskrävande i form av högre personaltätthet. Exempel på högspecialiserade verksamheter är arbetet kring elever med hörsel- och/eller synnedsättning som fortgår för att öka tillgängligheten i ordinarie lärmiljöer. En kontinuerlig ökning av elever med hörselnedsättning ställer högre krav på såväl tillgången till tekniska hjälpmedel som det kompensatoriska arbetet på skolorna.

Behov av moderna, stödjande digitala strukturer

Samtidigt går den digitala utvecklingen allt fortare. Flera av de verktyg eller system som används i nämndens verksamheter behöver uppdateras, för att bli mer ändamålsenliga och uppfattas som stödjande istället för belastande för verksamheten. Tillsammans med de andra utbildningsförvaltningarna genomför grundskoleförvaltningen en omfattande uppgradering av äldre systemstöd för elevadministration, planering, pedagogisk verksamhet och bibliotekssystem till en modern systemmiljö. Andra exempel på system som behöver utvecklas för att bli mer ändamålsenliga är elevhälsans digitala systemstöd, en "framtidssäkring av Google-miljön" och framöver Medvind och Skola 24 för bemanningsplanering. Stadens nya verksamhetssystem för stadens hantering av allmänna handlingar blir fortsatt Platina. Nya digitala stöd är också ett planerat införande av digital "Kränkande behandling" i Prorenata under våren 2023 för alla skolor.

Kompetensförsörjning fortfarande en avgörande utmaning

Det ökande antalet elever gör också att det kommer att finnas behov av nya lärare och annan personal på skolorna. Det innebär att grundskoleförvaltningen fortsatt har ett mycket stort rekryteringsbehov, samtidigt som det råder brist på lärare och andra pedagoger både regionalt och nationellt. Kompetensförsörjningen är en av grundskolenämndens mest avgörande utmaningar, och något som nämnden och förvaltningen jobbat aktivt med i flera år. Nämnden ser positiva tendenser i uppföljningen av bland annat andelen behörig personal. Den nationella lärarbristen och svårigheten att rekrytera behöriga lärare i vissa av förvaltningens verksamheter och ämnen gör att nämnden trots det bedömer att kompetensförsörjning är en fortsatt utmaning även de kommande åren.

Malmö stads skolor ska vara VARJE elevs bästa skola

För att grundskolenämnden ska ha möjlighet att klara sitt fulla uppdraget för varje elev krävs utöver personal och lokaler, ett arbetssätt av hög kvalitet. Grundskoleförvaltningen har effektiva processer för bland annat skolutbyggnad, rekrytering och systematiskt kvalitetsarbete. Trots det har förvaltningen betydande utmaningar med att till exempel rekrytera behörig personal till alla skolor och alla elever. Inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet arbetar förvaltningen fokuserat för att hantera dessa utmaningar. Det viktigaste utvecklingsarbetet – förvaltningens åtaganden – utgår från de slutsatser som dragits i den övergripande analysen i förvaltningens kvalitetsrapport. Utifrån den har

förvaltningsledningen prioriterat fyra åtaganden, som man ska arbeta med under läsåret 2022/2023. Utöver åtagandet om kompetensförsörjning ska förvaltningen också arbeta med undervisningen i svenska som andraspråk respektive matematik samt påbörja ett nytt undersökande åtagande om tillgänglig lärmiljö.

Varje elevs bästa skola handlar om att få alla elever, oavsett hemförhållanden, förutsättningar och skolform, att nå utbildningens mål. Arbetssätt eller olika typer av kompensatoriska insatser är viktiga för att till exempel minska elevers socioekonomiska bakgrunds betydelse för resultaten. Detta är extra viktigt i en stad som Malmö, som sedan en lång tid tillbaka till exempel har en större andel elever med föräldrar med låg utbildningsnivå än riket i övrigt. Det är också viktigt i relation till det ökande antalet ansökningar till skolformen grundsärskola.

Fortsatt stark nationell påverkan

Grundskolenämndens verksamhet styrs till hög grad av nationella styrdokument och nationella beslut inom skolområdet har fortsatt en stor påverkan på nämndens verksamhet. Här ges några exempel på vad som är på gång nationellt, som kan ha en inverkan på nämndens verksamhet de kommande åren.

På nationell nivå har man börjat utveckla ett nationellt kvalitetssystem, vilket bland annat medfört att Skolverket har öppnat flera nya, regionala kontor under 2022. De regionala kontoren ska bland annat bidra till en ökad närhet till skolhuvudmän och bättre möjlighet till dialog. Det finns en viss osäkerhet kring dialogerna eftersom anslagen inför 2023 till Skolverket avseende dialogerna minskats.

Skolverket har även fått i uppdrag att förbereda en utökning av undervisningstiden i lågstadiet i grundskolan och grundsärskolan. Framst bör en utökning göras i svenskämnen och matematik. Uppdraget ska redovisas till Utbildningsdepartementet senast den 1 december 2023.

Utredningen om ökat statligt ansvar för skolan redovisade i november 2022 uppdraget att ta fram ett beslutsunderlag som kan skapa förutsättningar för ett statligt huvudmannaskap för skolan, samt andra alternativ som stärker statens ansvar för skolan utöver att staten blir huvudman.

Utredningen lägger fram två möjliga alternativ för att utveckla ett nytt skolsystem. Det första alternativet innebär ett fullgånget förstatligande med statligt huvudmannaskap för skolan. I detta alternativ har staten både systemansvar och huvudmannaansvar. Det innebär bland annat att staten tar över kommunernas ansvar för fördelning av ekonomiska resurser till skolan. Staten har också huvudmannaansvar för de offentliga skolorna, vilket innebär bland annat att staten har lednings- och driftsansvar för de offentliga skolorna samt arbetsgivaransvar för all offentligt anställd skolpersonal.

Det andra alternativet innebär ett system där staten förstärker sitt ansvar men utan att ta över huvudmannaskapet för skolan. På samma sätt som i alternativet med ett fullgånget förstatligande har staten systemansvar för kommunala skolor. Systemansvaret kan däremot se lite annorlunda ut i jämförelse med det fullgånghänsedda förstatligandet, eftersom det behöver anpassas till att det finns fler huvudmän i detta alternativ. Det kommer också att uppstå en skillnad i ansvaret för resursfördelningen där kommunerna i olika grad, utifrån de varianter som utredningen skisserar, behåller ett visst ansvar.

Resultaträkning

Tkr	Utfall	Budget	Avvikelse
Bidrag	588 472	520 947	67 525
Övriga intäkter	4 936 840	4 957 608	-20 768
Totala intäkter	5 525 312	5 478 555	46 757
Lönekostnader	-2 618 563	-2 649 734	31 171
PO-Pålägg	-1 027 831	-1 053 271	25 440
Övriga personalkostnader	-5 976	-180	-5 796
Totala personalkostnader	-3 652 370	-3 703 185	50 815
Lokal- och markhyror	-791 486	-800 356	8 870
Övriga kostnader	-6 378 888	-6 279 442	-99 446
Avskrivningar	-57 731	-56 343	-1 388
Totala övriga kostnader	-7 228 105	-7 136 141	-91 964
Nettokostnad exkl. finansnetto	-5 355 163	-5 360 771	5 608
Kommunbidrag	5 362 623	5 362 623	0
Finansiella intäkter	1	0	1
Finansiella kostnader	-2 062	-1 852	-210
Resultat	5 399	0	5 399
Nettokostnad	-5 357 224	-5 362 623	5 399

Riktade statsbidrag och övriga bidrag

Benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Utfall (tkr)
Riktade statsbidrag		
Bidrag till sysselsättning/yrkesintroduktion	Arbetsförmedlingen	10 261
Momsbidrag		43 659
Sjuklön	Försäkringskassan	1 353
Sjuklön Corona	Försäkringskassan	30 573
Skapande skola samt litteraturbidrag	Kulturrådet	6 253
Asylsökande barn i förskola/skola	Migrationsverket	5 098
Fortbildning i specialpedagogik	Skolverket	3 975
Fortbildning i SvA och Sfi	Skolverket	549
Icke folkbokförda barn	Skolverket	1 614
Karriärtjänster	Skolverket	39 785
Fortb förskollärare förskoleklass	Skolverket	553
Personal först inom elevhälsa och special pedagogik	Skolverket	4 289
Likvärdig skola*	Skolverket	242 924
Samverkan Bästa skola	Skolverket	433
Arbetsmiljö lärare socioekonomiskt utsatta områden**	Skolverket	59 969
Lärarassistenter	Skolverket	11 983
Läraryftet	Skolverket	1 233
Lärlönelyftet	Skolverket	47 232
Läxhjälp	Skolverket	19 544
Maxtaxa förskola/fritidshem	Skolverket	30 116
OB-omsorg	Skolverket	106
Papperslösa	Skolverket	1 825
Läsllyftet	Skolverket	318
Statsbidrag för lovskola	Skolverket	3 843
Övrigt	Skolverket	951
Sjukhusskolor samt insatser skolor	Specialpedagogiska skolmyndigheten	5 337
Medel för att minska risken för att barn och unga ska hamna i kriminalitet	Socialstyrelsen	3 320
Övriga bidrag		
Donationsmedel	Diverse donationsfonder	3 723
EU-bidrag		2 351
InnoCarnival	Diverse företag	465
Verksamhetsförlagd utbildning/partnerskolor	Universitet/Högskolor	3 714
Diverse bidrag	Diverse företag	1 123

SUMMA BIDRAG**588 472**

Från och med höstterminen 2021 finns statsbidraget för Bättre arbetsmiljö och arbetsvillkor för lärare i socioekonomiskt utsatta områden. För bidragsår 3, dvs läsåret 2022/2023, omfattas 15 av Malmös skolor och Malmös bidrag uppgår till 62,7 Mkr. Vartannat år gör Skolverket en ny prövning av vilka skolenheter och huvudmän som har särskilda socioekonomiska och sociogeografiska förutsättningar. Statsbidraget lämnas för ett bidragsår i sänder och betalas ut efter rekvisition två gånger per bidragsår.

Bidraget för sjuklönekostnader med anledning av covid-19 förlängdes till och med mars 2022. Under 2022 har grundskoleförvaltningen erhållit 30,6 Mkr. Detta bidrag kommer inte finnas kvar 2023.

I samband med att grundskoleförvaltningen erhöll utökat kommunbidrag för trygghetsskapande åtgärder, som finansierades via kommunstyrelsens pott för särskilda medel för insatser i utsatta områden, tilldelades grundskoleförvaltningen 3,3 Mkr från Socialstyrelsens medel för att minska risken för att barn och unga ska hamna i kriminalitet. Av dessa tillfördes 0,7 Mkr till Lotsteamet. För gemensamma insatser i förskola, grundskola och gymnasie- och vuxenutbildningen tilldelades pedagogisk inspiration 2,6 Mkr. Dessa medel användes till en metaanalys för att undersöka om barns och elevers stödbehov faktiskt har ökat under senare tid eller om den upplevda ökningen beror på andra faktorer, samt värdegrundsarbete. Medlen var en engångssumma för 2022 och det är oklart om motsvarande medel återkommer under 2023.

Särskild fråga från kommunstyrelsen

Hur påverkas nämndens/bolagets/kommunalförbundets verksamhet, ekonomi och planering av följderna av Rysslands invasion av Ukraina?

Grundskoleförvaltningen skapade i mars en arbetsgrupp (anpassat ledningsstöd) för att kunna planera mottagandet för ett ökat antal nyanlända elever med anledning av Rysslands invasion av Ukraina. Under våren förberedde sig grundskoleförvaltningen på att bemanna och ta emot nyanlända elever från Ukraina. Förvaltningen såg ingen markant tillströmning av elever från Ukraina, utan många tycks ha haft distansundervisning i Ukraina.

På skolstart Malmö gjordes förberedelser för mottagande av ett utökat antal nyanlända elever genom bland annat utökad bemanning. För att klara den förväntade ökningen gjordes under året utökade anställningar till en kostnad av 0,6 Mkr.

Inom modersmålsenheten har rekryteringar genomförts för att klara ett utökat antal elever från Ukraina. Bedömningen var att det behövdes en modersmåls lärare för 20 nytillkommande elever från Ukraina. Då skulle såväl studiehandledning som modersmålsundervisning klaras för de ukrainska eleverna. Utifrån volymerna som kom blev kostnaden för modersmåls lärare 0,3 Mkr.

De elever som hittills kommit har placerats på flera olika skolor i Malmö. Det har varit en jämn spridning av eleverna. Förvaltningen hade beredskap för att ta emot tillkommande elever inom befintliga skolor. På skolstart Malmö har 153 elever skrivits in under april-december 2022. Ekonomiskt ersätts förvaltningen för ukrainska elever via migrationsverkets ordinarie statsbidrag för asylsökande. Förvaltningen har sökt för 21 elever under vårterminen och för 68 elever under höstterminen utifrån massflyktsdirektivet, vilket ger ett genomsnitt på 38 helårselever och 27 helårsplatser fritidshem. Beslut om bidrag för 2022 har ännu inte fattats av migrationsverket, men i resultatet har antagits att statsbidraget för dessa elever kommer uppgå till 2,7 Mkr.

Förvaltningen arbetade under året med olika scenarier och såg över behov av fler pedagoger till höstterminens start. För att hitta kompetens och vara rustade rekryterade förvaltningen trots att det fanns en osäkerhet kring vilka elever som skulle komma. Det fanns en ekonomisk risk med detta i det korta perspektivet. Detta eftersom det kan uppstå övertalighet på enskilda skolor som rekryterat i förebyggande syfte. På lång sikt har förvaltningen ett behov av behöriga lärare, men omplacering kan ta tid och risk finns då för ett ekonomiskt underskott.

Statsbidraget har inte täckt förvaltningens kostnader utan förvaltningens nettokostnad blev 3,4 Mkr under 2022.